

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic

Volume 11/13 Summer 2016, p. 141-170

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9787>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 12.07.2016

✓ Accepted/Kabul: 27.09.2016

✍ Referees/Hakemler: Doç. Dr. Tuğça Poyraz TACOĞLU – Doç. Dr. Fatih AYDIN

This article was checked by iThenticate.

PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE YÖNELİK DEĞER VE TUTUMLARI (KARABÜK VE KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Hülya ÇINAR - Adem SAĞIR***

ÖZET

Eğitim öğretim sürecinin her kademesinde geçmişten bugüne pek çok sistem değişikliği yaşanmış olsa da bu sürecin günümüze kadar değişmeden varlığını koruyan iki temel ögesi öğretmen ve öğrenci olmuştur. Öğretmenlerin statü ve rollerinin, toplumdaki konumlarının, görevler ve sorumluluklarının zaman içinde değiştiği bilinmektedir. Ancak öğretmenler eğitim-öğretim sürecindeki ağırlıklarını her dönem korumuşlardır. Bireylerin öğrenmesinde rehberlik etme, öğrenmeyi yönlendirme gibi önemli sorumlulukları olan öğretmenler günümüze kadar her toplumda özel bir konuma sahip olmuş ve kendine diğer mesleklerin üstünde bir yer edinmiştir. Öğretmenlik mesleğine uygun adayların seçilmesinin önemli olduğu kadar öğretmen adaylarının yetiştirilme süreci de büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple, bireylerin yetiştirilmesinde çok önemli bir pozisyona sahip olan öğretmenler iyi eğitilmelidir. Bugün dünyada ve Türkiye'de farklı öğretmen yetiştirme sistemleri bulunmaktadır. Bu programların amacı öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleği için gerekli becerileri kazandırmaktır. Bu programlardan birisi de pedagojik formasyon programıdır. Bu çalışmanın temel hareket noktası, öğretmen yetiştirme programına dâhil olan ya da olma amacı taşıyan öğretmen adaylarının mesleğe dair beklentilerini değerlendirmektir. Bu amaçla çalışmanın ana odağına Fen Edebiyat Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi öğrencileri yerleştirilmiştir. Çalışmada Eğitim Fakültesi öğrencileri araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Çalışmanın araştırma sahası Karabük ve Kastamonu Üniversitesi olarak belirlenmiştir. Araştırmanın temel sorunsalı, öğretmen adayı öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı değer ve tutumlarını belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma tekniği olarak mülakat kullanılmıştır. Bu bağlamda Kastamonu Üniversitesi ve Karabük Üniversitesi'nden toplamda 30 kişi ile görüşülmüştür. Araştırmada öğrencilerin

* Öğretmen-MEB, El-mek: hlyacinar@gmail.com

** Doç. Dr. Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, El-mek: ademsagir@karabuk.edu.tr

öğretmenlik mesleğine yönelik değer ve tutumların öğrencilerin üniversiteleri ve bölümlerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Değişme, Değer, Tutum, Pedagojik Formasyon, Öğretmen.

THE VALUES AND ATTITUDES OF THE STUDENTS WHO TAKE PEDAGOGICAL FORMATION EDUCATION TO THE TEACHING PROFESSION (SAMPLE OF KARABÜK AND KASTAMONU UNIVERSITY)

ABSTRACT

Even if at all levels of education process from past to today many system changes occurred, two basic elements of this process that existed unchanged until today have been teachers and students. It is known that the status and the social roles of teachers, their position in the society, their duties and responsibilities change in time. However teachers have preserved their weight in the teaching learning process in every period. The teachers that had important responsibilities such as guiding individuals' learning, routing the learning had a special position in every society until today and gained a place at the top of the other professions. As well as the choosing the suitable candidate to the teaching profession is important, the teacher training process is also critically important. Therefore the teachers that have a very important position in the upbringing of individuals should be trained very well. Today there are different teacher training systems in the world and in Turkey. The goal of these programs is to help teacher candidates gain necessary skills for teaching profession. One of these programs is also pedagogical formation program. The basic starting point of this study is to evaluate the expectations towards the profession of the teacher candidates which included teacher training program or intent to include to the program. For this purpose, the Faculty of Arts students and the Faculty of Science students have been placed to the main focal point of the study. In the study Faculty of Education students were excluded from the scope of the research. The research site was designated as Karabük and Kastamonu University. The basic problematic of the research is to determine the values and attitudes of the teacher candidates to the teaching profession. Interviewing was used as the qualitative research technique in the study and in this context 30 people were interviewed from Kastamonu and Karabük University. In the study the values and attitudes of the students towards teaching profession were found to differ according to the university and the departments of the students.

STRUCTURED ABSTRACT

One of the important dynamics of social change is education. If one of the dominant elements that defines education is the student, the other is the teacher. Even if at all levels of education process from past to today many system changes occurred, two basic elements of this process that

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

existed unchanged until today have been teachers and students. It is known that the social roles of teachers, their position in the society, their duties and responsibilities change in the course of time. However teachers have always preserved their weight in the teaching learning process. Today, there are different teacher training systems in Turkey and the world. The purpose of these programs is to provide the necessary skills to the teacher candidates for the teacher profession. One of these programs is the pedagogical training program. In the theoretical context of the study, the concept of social change was used as a prominent theme. The teacher training programs emerged in paralel to social change were especially mentioned here. It has been emphasized that teacher training in developed countries always being one of the important agenda (Abazoğlu et al., 2014) is a legitimate reason for such works. From the Ottoman Empire to today, a lot of teacher training programs have been applied. Although it is addressed this issue in the study, the teacher has also been emphasized in terms of being the change and transformation's center power (Polat, 2013). However, it has been mentined that in the present day placing emphasis on quantity rather than quality also reveals the various debates in teacher education programs Alkan, 2005; Gür, 2008; Gür ve Çelik, 2009; Kayabaş, 2008; MEB 2008; Özoğlu, 2010; Üstüner, 2004; YÖK 2007). The basic starting point of this study is to evaluate the expectations towards the profession of the teacher candidates which included teacher training program or intent to include to the program. For this purpose, the Faculty of Arts and the Faculty of Science has been placed to the main focal point of the study. The basic question of the research is "With which processes are affected the teacher candidate students' values and attitudes that are developed against the teaching profession?" In the study, the interview was used as a qualitative research technique. In this context 30 people were interviewed from Kastamonu and Karabük University. 9 female, 12 male students from Karabük University and 4 male and 5 female students from Kastamonu University participated to the study. The participants were coded with giving fake names. In the study, it has tried to identify with 9 questions that whether the students' value and the attitudes towards teaching profession change or not. The questions that were asked to the participants were designed as follow.

1. Is your goal to study in this department to become a teacher?
2. Have you chosen your department willingly?
3. Were there education faculties in your choices? If there was, can you talk about how many there have been and their sequences?
4. Do you have professional anxieties, do you think you will be successful in the teaching profession?
5. Do you think there is a difference between education faculty graduate and pedagogical formation graduate?
6. What are the positive and negative aspects of pedagogical formation training?
7. What does teaching profession mean to you?
8. Which aspects of the teaching profession attract you?

Turkish Studies

9. Do the people appreciate the teaching profession in Turkey in the present day? According to you, is teaching profession a job for a woman?

In terms of the result achieved in the study the following points draw attention. It has been identified that the participants did not come to the university for the aim of being a teacher. The rapid changes taking place in teacher training and employment policies in Turkey, teacher candidates' KPSS anxiety, devaluation of teaching profession were shown as the reasons for this reluctance. The intensive professional anxiety has been shown to occur in the participants. However, despite these anxieties, the professional belief for success of the candidates has been found quite high. When the positive aspects of pedagogical formation training were analysed, it was found that the positive aspect were indicated by the students of the both universities was professional preparation. However the attitudes of the students for pedagogical formation training are mostly negative metaphors. The pedagogical formation students think the pedagogical formation training they get in terms of future discourse is not actually a sufficient condition and then need to include some processes, so they accept formation training as a tiring work. These results of the study support the results of Yapıcı and the others' work. Yapıcı and Others (2013), in the study with entitled "Metaphors of The Teacher Candidates for Pedagogical Formation", the teacher candidates have evaluated the formation training as "necessity, wasted time, torture, longing, inadequacy, effort and money.

This study detailing these aforementioned metaphors with subheadings especially draws attention to the following points. The teacher candidates stated with the necessity concept that they were not satisfied with the formation training presented as a prerequisite for being a teacher. When the descriptions of the wasted time metaphor were looked, two types of reasons basically are seemed to draw attention. Firstly courses doesn't process with a useful and functional process, secondly it is enough to be an expert about the subject to perform teaching profession. The teacher candidates tell the course instructor's the lack of processing course strategies and the lack of the expertise in the subject area with the inadequacy metaphor. Despite the negative attitudes, teaching profession's meanings are stated by the participants have been identified around the sacred title. Educating people and working hours were evaluated the attractive side of the teaching profession by the participants. That was without doubt, the most conspicuous response of the participants about social value given teaching profession was the decreasing value given to the teacher profession compared to the past. When the study are evaluated as a whole, the teacher employment programs have been debated with the formation programs in parallel is clearly very important nowadays. The results obtained in the qualitative study, the ideas of the participants were tried to understand deeply both teaching profession and the teaching appointment process. The study finally presented a future oriented perspective about how the values and attitudes to the teaching profession change in the formation process.

Keywords: Social Change, Value, Attitude, Pedagogical Formation, teacher.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

1. GİRİŞ

Toplumsal değişimin önemli dinamiklerinden birisi eğitimidir. Eğitimi tanımlayan başat öğelerden birisi öğrenci ise diğeri de öğretmendir. Eğitim öğretim sürecinin her kademesinde geçmişten bugüne pek çok sistem değişikliği yaşanmış olsa da bu sürecin günümüze kadar değişmeden varlığını koruyan iki temel ögesi öğretmen ve öğrenci olmuştur. Öğretmenlerin statü ve rollerinin, toplumdaki konumlarının, görev ve sorumluluklarının zaman içinde değiştiği bilinmektedir. Ancak öğretmenler eğitim öğretim sürecindeki ağırlıklarını hiçbir zaman yitirmemişlerdir. Bireylerin öğrenmesinde rehberlik etme, öğrenmeyi yönlendirme gibi önemli sorumlulukları olan öğretmenler günümüze kadar her toplumda özel bir konuma sahip olmuş, kendine diğer mesleklerin üstünde bir yer edinmiştir. Bu farklılaşmada öğretmenlerin yetiştirilme biçimleri ve sürecin zor olması da önemli bir parametre olarak durmaktadır. Çünkü yapılan birçok araştırmada da, öğretmenin iyi yetişmiş olmasının aynı zamanda öğrencinin de o derece nitelikli olmasına kaynaklık edeceği aktarılmaktadır. Özellikle gelişmiş ülkelerde öğretmen yetiştirmenin her zaman önemli gündem maddelerinden birisi olduğu görülmektedir (Abazaoğlu ve Diğerleri, 2014). Bu bağlamdan öğretmen metaforunun, mesleki olarak toplumsal değişimin de dinamiği olduğu görülmektedir.

Ülkelerin gelişmiş ülke düzeyine yükselmeleri ekonomilerinin gelişmesiyle, bazen de vatandaşlarına verdikleri sosyal haklarla mümkün olmakla birlikte gelişmişliğin temelinde eğitimin yattığını söylemek gerekir. (Güngör ve Göksu, 2013). Toplamların kültürel, ekonomik ve sosyal gelişimleri sağlamaları ve sürdürmeleri de bireylerin iyi eğitim almaları ile mümkün olmaktadır. Sağlıklı toplumların oluşmasındaki en temel unsur eğitim sisteminin düzgün işlemesidir. Dolayısıyla eğitim sisteminin temel unsuru öğretmenin eğitimin diğer unsurlarını etkilemesi kaçınılmaz olmaktadır (Çapa ve Çil, 2000). Eğitim sürecinin sağlıklı işleyebilmesi için öncelikle öğretmenlerin özellikle kişisel özelliklerinin öğretmenlik mesleği için uygun olup olmadığının tespiti önemli bir aşamadır. Çünkü mesleğe karşı herhangi bir ilgisi olmayanların süreç içerisinde öğrencilerle iletişim sıkıntısı da yaşayabildikleri görülmektedir. Öğretmenlerin sabır, insan sevgisi, iletişim becerisi, empati kurabilme yeteneği, anlayışlı olma, saygılı olma, ahlaki değerlere sahiplik gibi pek çok özelliği taşıması gereklidir. Ancak öğretmen olmak isteyen bireylerin öğretmenlik yapabilmek için gerekli özellikleri taşıyıp taşımadıkları üniversiteye başlamadan önce ya da üniversite eğitimleri süresince herhangi bir teste tabi tutularak tespit etme edebilme yöntemi henüz keşfedilmemiştir. Öğretmenlik mesleğine uygun adayların seçilmesinin önemli olduğu kadar öğretmen adaylarının yetiştirilme süreci de büyük önem taşımaktadır. Eğitim sisteminin temel uygulayıcısı olan öğretmenlerin kalitesinin temeli olan öğretmen yetiştirme süreci eğitimin küreselleşmesi ile birlikte sürekli kendini geliştirmek, yenilemek, çağın gerekliliklerini yerine getirmek küreselleşen dünyaya uyum sağlamak durumundadır. Bu sebeple, bireylerin yetiştirilmesinde önemli bir pozisyona sahip olan öğretmenlerin iyi bir eğitim sürecinden geçirilerek sistemdeki yerlerini almaları sağlanmalıdır.

Öğretmen yetiştirmede Türkiye’de ve dünyada mevcut pek çok uygulama bulunmaktadır. Osmanlı Devleti’nden günümüze öğretmen yetiştirmede farklı yöntemler denenmiş ve hala da denenmeye devam edilmektedir. Türkiye öğretmen yetiştirme sistemi bakımından köklü bir geleneğe sahip ülkelerden biridir. Söz gelimi Cumhuriyet’in kurulduğu yıllarda öğretmene modern toplumun yaratılmasında öncü bir rol yüklenmişken, 1950’lerde eğitimin, ülke kalkınmasının bir anahtarı olarak algılanmasıyla birlikte öğretmene biçilen bu rol öğrenciyi en iyi biçimde yetiştiren bir kişi anlayışına dönüşmüştür (Polat, 2013). Bütün bu bağlamlar dikkate alındığında aslında Türkiye’de öğretmenler, 19. yüzyılın ortalarından itibaren öğretmen yetiştirmek için açılan okullarda yetiştirilmeye başlanmış ve günümüze kadar farklı öğretmen yetiştirme modelleri uygulamalarıyla gelişmiştir. Geçerliliği yitiren sistemlerin yerini yenileri aldığı bir gerçektir. Politik kararların hâkim

olduğu öğretmen yetiştirme sürecinde Cumhuriyet döneminden bugüne örgün eğitimin hemen her kademesinden öğretmen yetiştiren kurumları görmek mümkün olmaktadır.

Öğretmen yetiştiren kurumlar başta olmak üzere süreci belirleyen temel bağlam, toplumsal değişme kavramıdır. Öğretmen, toplumsal değişimin yönünü belirlediği gibi toplumsal değişme de öğretmen yetiştirme biçimlerini etkilemektedir. Günümüzde toplumsal değişimin temel itici gücü de bilginin sürekli yenilenmesi ve kendini güncellemesidir. Dolayısıyla eski bilgiler geçerliliğini yitirerek yeni bilgilere yer açmakta ya da eski bilgilerin üzerine yeni bilgiler eklenerek bu süreç devam etmektedir. Günümüzde bireylerin bilgiye ulaşmaları teknoloji sayesinde daha hızlı ve kolay bir hal almaktadır. Toplumsal değişimde öğretmenlerin itici bir güç olması, aynı zamanda onların teknolojiden yeterli derecede faydalanarak bilgi çağına uyum sağlayan bireyler olarak sistemde yerini almalarıyla yakından alakalıdır. Çünkü eğitimde nitelik önemli bir koşuldur. Nitelikli bir eğitimin temel koşulu da nitelikli öğretmenlerin yetiştirilerek eğitim sistemine dâhil edilmesidir. Abazaoğlu ve Diğerleri (2014)'ne göre öğretmen profili, eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilecek, 21. yüzyılın bilgi teknolojisi toplumunda öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek yeterlikte olmalıdır. Yazarlara göre meslekî gelişimde nitelikli öğretmen, sorumluluklarını ve özlük haklarını, mesleği ile ilgili kanun, yönetmelik ve tüzükleri ve bilgi toplumu içindeki yerini ve önemini bilmelidir. Mesleği ile ilgili etkinlikleri izlemeli, buradan elde ettiği bilgi ve becerileri kendini yenilemede kullanabilmelidir. Bunun yanında, okulun yapısını ve işleyişini bilmeli, okulun toplum içindeki yerini ve önemini kavrayabilmelidir. Öğretmenlerin kendilerini güncellemeleri toplumsal değişimlere ayak uydurabilmesi için önemlidir. Özellikle sosyal medyanın önemli bir yer tuttuğu günümüzde çocuklar aynı empati seviyesini yakalayabilmek için öğretmenlerin, bilgi teknolojileri bilgilerini de güncel tutmak zorunda oldukları görülmektedir.

Geçmişten günümüze kadar denenen öğretmen yetiştirme yöntemleri öğretmenlik mesleğinde yıllardır yaşanan nitelik eksikliği problemine odaklanmak yerine belli dönemlerde yaşanan öğretmen açığını kapatmaya odaklanmıştır. Bu sebeple bazı dönemlerde öğretmenlik mesleğindeki nicelik sorununu çözmek amaçlı kısa süreli uygulanan öğretmen yetiştirme programlarını da tarihsel süreç içinde görmek mümkündür. Mesleğini seven bireylere toplumda ihtiyaç olduğu gibi eğitim sektöründe de fazlasıyla ihtiyaç duyulmaktadır. Öğretmenlerin yetiştirdiği bireyler, ailesini ve ulusunu mutlu kılar, vatanını kalkındırır ve devletini güçlendirir. Bu bakımdan ulusun, vatanın ve devletin geleceği, ekonomik yönden kalkınması öncelikle öğretmenlerin eğitim sürecinde göstereceği başarıya bağlıdır (Manalova, 2011). Dolayısıyla öğretmenlerin iyi nesiller yetiştirebilmelerinin ilk koşulu yeterli eğitim almaları ve mesleklerini sevmeleridir.

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları, mesleklerini sevmeleri, mesleklerine bağlı olmaları, toplumsal olarak mesleklerinin gerekli ve önemli olduğunun bilincine ulaşmaları ve meslekleri dolayısıyla kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmaları ile yakından ilgilidir (Temizkan, 2008). Toplumda önemli sorumlulukları olan öğretmenleri seçme ve işe yerleştirme süreçleri de titizlikle ele alınmalı ve öğretmen adaylarının pek çok yönden gelişmelerine yardımcı olacak bir süreç haline getirilmelidir. Öğretmenlik bir öğretme sanatıdır. Bu bağlamda, öğretmenlerin bilgiyi en verimli yolla öğrencilerine aktarabilmeleri gerekir. Pedagojik Formasyon Eğitiminin öğretmenlik mesleğini icra eden her birey tarafından alınması gerektiği düşünülmektedir. Öğretmenler, öğrencilerinin davranışlarında istenen yönde değişim sağlayabilmek için eğitim süreçlerinde pedagojik bilgi ve becerilerle donatılmalı ve göreve başladıklarında öğretim yöntem ve tekniklerine de hâkim olmalıdır (Çuhacı, 2009).

Öğretmenlik meslek bilgisinin yanı sıra öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinden ne bekledikleri de önem kazanmaktadır. Öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının mesleklerine karşı oluşturdıkları olumlu ya da olumsuz tutumlarını önceden belirlemek ve önlemler almak pek çok olumsuz durumun oluşmasını önceden engelleyebilmektedir. Çünkü

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 13 Summer 2016

öğretmenlerin mesleki tutumları, onları birçok açıdan etkileyebilmektedir. Bireylerin tutumları ve inançları; onların bilişsel, duygusal ve güdülenme süreçleri gibi seçim yapmaları gereken süreçler üzerinden etkili ve belirleyici olabilmektedir (Bandura, 1977). Olumlu tutum geliştiren öğretmenler olumlu davranışlarda bulunacak ve mesleklerinde doyuma ulaşmaları zor olmayacaktır. Bu şekilde öğrencilerine ve topluma da daha faydalı olacaklardır. Bu bağlamda, öğretmenliği tercih eden öğrencilerin, mesleğe yönelik tutumlarının belirlenmesi öğretmen yetiştirme konusunda önemli bulgular sağlayabilecektir. Dolayısıyla, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi gerekliliği önem kazanmaktadır (Saracaloğlu ve diğerleri, 2004).

Öğretmenlerin ya da öğretmen adaylarının mesleğe karşı tutumları toplumsal değişimin yönünü anlamak için de önemli bir aşamadır. Çünkü bir bireyin bir obje ya da uyarana karşı tutumunun ne olduğunu bilmek, o bireyin ilgili uyarana karşı davranışının da ne olacağını tahmin edebilmeyi sağlayacaktır. Bu durum uygulamada aslında son derece önemli olmaktadır (Üstüner, 2006). Bireyin karşısındaki bireye, objeye veya nesneye yönelik tutumu, karşısındakine biçtiği değere ve ilgiye göre değişirken birey değerli bulduğu şeye karşı kabul edici, değersiz bulduğuna ise reddedici, ilgili bulduğuna olumlu bir tutum takınmaktadır (Çetin, 2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik geliştirilecek olumlu ya da olumsuz tutumlar bireyin gelecekteki mesleki başarısını, motivasyonunu, iş verimliliğini olumlu ya da olumsuz etkilemektedir. Ülkelerin geleceklerinin teminatı çocuklarını, gençlerini emanet ettikleri öğretmenlerin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu ya da olumsuz tutumları eğitimin niteliğini dolayısıyla da ülkenin geleceğini doğrudan etkilemektedir. Ayrıca Öğretmen istihdamı uzun yıllardır Türk Eğitim sisteminin en çok tartışılan sorunlarından biri durumundadır. Bu konuda farklı model arayışları süregelmekte; üniversiteler, eğitimciler ve MEB tarafından nitelikli öğretmen yetiştirmeye yönelik çeşitli çalışmalar yürütülmektedir (Alkan, 2005; Gür, 2008; Gür ve Çelik, 2009; Kayabaş, 2008; MEB 2008; Özoğlu, 2010; Üstüner, 2004; YÖK 2007).

1.1. Araştırmanın Amacı

Öğretmen adaylarının aldıkları eğitime bağlı olarak öğretmenlik mesleğine yönelik değer ve tutumları değişmektedir. Bu sebeple formasyon alan Fen-Edebiyat ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleği hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak öğretmenlik mesleğinin gelişimi açısından önemli bilgiler sağlayacaktır. Bu bağlamda hazırlanmış olan çalışma, yeni perspektifler geliştirilmesi adına önemli bir çabadır. Bu araştırmanın amacı Fen Edebiyat Fakültesi ve Edebiyat Fakültesinde öğrenim gören ve pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik değer ve tutumlarını ortaya çıkarmaktır.

Bu çalışmada pedagojik formasyon eğitimi hakkı tanınan bu fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik değer ve tutumları konu edinilmiştir. Bu amaçla çalışmanın evreni olarak Kastamonu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi ve Karabük Üniversitesi Edebiyat Fakültesi tercih edilmiştir. Bu bağlamda aşağıdaki iki soru, çalışmanın amacı için temel seçilmiştir.

1. Formasyon eğitimi alan Fen Edebiyat Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik değer ve tutumları öğrenim gördükleri üniversitelere göre değişmekte midir?
2. Formasyon eğitimi alan Fen Edebiyat Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik değer ve tutumları öğrenim gördükleri bölümlere göre değişmekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırmada belirtilen ifadeler çerçevesinde eğitimin en önemli uygulayıcısı olan öğretmenlerin seçiminin eğitimin niteliğini doğrudan etkilediği göz önünde bulundurulduğunda öğretmen yetiştirme ve seçme sürecinin önemli olduğu görülmektedir. Araştırmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Bu bağlamda bu araştırmada fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. Fenomenolojide araştırmacı önceden farkında olduğu fakat ayrıntılı olarak bir anlayışa sahip olmadığı olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Çalışmada nitel bir araştırma tekniği olarak mülakat kullanılmıştır. Görüşme tekniği, önceden hazırlanmış soruların sorulduğu ve karşısındaki kişinin sorulara yanıtlar verdiği amaçlı bir söyleşiyi ifade etmek için kullanılmaktadır (Kuş, 2003). Tanımda geçen belirtilen süreç, bu karşılıklı yapılacak iletişimin süregelen ve dinamik yapısını ifade eder. Bu dinamik yapı, karşılıklı bir etkileşime dayalı bir bağ kurmayı gerektirir. Görüşme sürecinin planlı ve amaçlı olması özelliği ise görüşme tekniğini, bir sohbet olmaktan farklı kılar ve onu hedeflere yönelik planlanmış bir veri toplama çabası yapar. Görüşmede kullanılan soru ve cevap yöntemi de veri toplarken bir ilişkiyi kurma ve veriye ulaşma yolu olarak nitelendirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.2.Çalışma Grubu

Çalışmaya Karabük Üniversitesi'nden 9 kız, 12 erkek, Kastamonu Üniversitesi'nden 4 erkek ve 5 kız öğrenci katılmıştır. Katılımcılar sahte isimlerle verilerek kodlanmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Nitel Araştırma Katılımcılarının Demografik Özellikleri

Karabük Üniversitesi	Bölüm	Cinsiyet	Sınıf	Yaş	Kod
	Sosyoloji	Kadın	2	20	Pelin
	Sosyoloji	Kadın	4	23	Ceylin
	Sosyoloji	Erkek	4	23	Ali
	Tarih	Kadın	2	20	Sultan
	Tarih	Erkek	2	21	Fatih
	Tarih	Erkek	2	23	Murat
	Coğrafya	Erkek	4	21	Cem
	Coğrafya	Kadın	4	25	Ayşe
	Coğrafya	Kadın	4	23	Neslihan
	Batı Dil. ve Ed.	Erkek	2	22	Hasan
	Batı Dil. ve Ed.	Erkek	4	23	Mert
	Batı Dil. ve Ed.	Erkek	4	30	Selim
	Türk Dili ve Ed.	Kadın	2	20	Semahat
	Türk Dili ve Ed.	Erkek	2	21	Uğur
	Türk Dili ve Ed.	Erkek	2	23	Yıldırım
	Sanat Tarihi	Erkek	1	22	Ali Osman
	Sanat Tarihi	Kadın	4	23	Zehra
	Sanat Tarihi	Kadın	2	21	Yeşim
	Felsefe	Erkek	2	17	Osman
	Felsefe	Kadın	1	22	Meryem
	Felsefe	Erkek	2	22	Sami

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

Kastamonu Üniversitesi	Bölüm	Cinsiyet	Sınıf	Yaş	Kod
	Tarih	Erkek	4	22	Ergün
	Tarih	Erkek	4	22	Umut
	Tarih	Kadın	4	23	Tuğba
	Coğrafya	Kadın	1	18	Selcen
	Coğrafya	Kadın	1	20	Pınar
	Coğrafya	Erkek	1	19	Muammer
	Felsefe	Erkek	4	24	Uzay
	Felsefe	Kadın	4	23	İkbal
	Felsefe	Kadın	4	24	Mihrican

Tablo 1'de araştırmaya katılan öğrencilerin sınıfları, yaşları, bölümleri ve üniversitelerine ait bilgiler verilmiştir. Ayrıca öğrencilerin sahte isimlerle kodlandığı da görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Fen Edebiyat ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik değer ve tutumlarını belirlemek için her bölümden 3'er öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Bu görüşmelerde veri toplamak amacıyla konu ile ilgili alan yazın tarandıktan sonra alan yazına dayalı olarak ve 3 uzman görüşü alınarak yarı-yapılandırılmış Katılımcı Görüşme Formu (KGF) hazırlanmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme formunun geçerliliği uzman görüşleri ile sağlanarak forma son şekli verilmiştir. Görüşme Formu 9 sorudan oluşmaktadır. Katılımcılara yöneltilen sorular şu şekildedir:

1. Bu bölümde okumanızdaki amacı öğretmen olmak mıdır?
2. Bölümünüzü isteyerek mi seçtiniz?
3. Tercihleriniz arasında öğretmenlik bölümleri yer almakta mıydı? Eğer varsa kaç tane olduğundan ve sıralamalarından bahsedebilir misiniz?
4. Mesleki kaygılarınız var mı, öğretmenlik mesleğinde başarılı olacağınızı düşünüyor musunuz?
5. Eğitim fakülteleri mezunları ile pedagojik formasyon mezunları arasında fark olduğunu düşünüyor musunuz?
6. Size göre pedagojik formasyon eğitiminin artı ve eksileri nelerdir?
7. Öğretmenlik mesleği size ne ifade etmektedir?
8. Öğretmenlik mesleğinin sizi cezbeden tarafları nelerdir?
9. Günümüzde öğretmenlik mesleğine değer verilmekte midir? Size göre öğretmenlik bir kadın mesleği midir?

2.4. Verilerin Analiz Süreci

Araştırmada elde edilen veriler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır ve bu kayıtlar değiştirilmeden uygun program ile yazıya aktarılmıştır. Yazıya aktarılan verilerde kodlama sürecinde katılımcı öğrenciler için sahte isimler kullanılarak kodlama yapılmıştır. Ayrıca katılımcıların yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlar içerik analizinden geçirilmiş ve tema, alt tema ve kodlar alanyazına dayalı olarak ve Yıldırım ve Şimşek'in (2011) önerileri doğrultusunda oluşturulmuştur.

3. BULGULAR

Bu başlık altında görüşme formunda yer alan soruların analizi yapılmıştır. Öğrenci Görüşme Formunda yer alan sorulara verilen yanıtlara yer verilmiştir.

3.1. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Bölümleri Tercih Etme Amaçları

Katılımcılara "Bu bölümü tercih etmenizdeki amaç öğretmen olmak mıdır?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 2'de sunulmuştur. Katılımcıların şu an devam etmekte oldukları bölümleri tercih etme amaçları ile ilgili görüşleri çerçevesinde 5 tema oluşturulmuştur.

Tablo 2. Katılımcı Amaçlarına Yönelik Oluşturulan Temalar

Temalar	N	Katılımcı
Öğretmen olmak	12	Karabük Üniversitesi: Neslihan, Sami, Pelin, Ceylin, Sultan, Meryem, Cem, Hasan Kastamonu Üniversitesi: Uzay, Tuğba, Ergün, Muammer
Akademisyenlik	5	Karabük Üniversitesi: Zehra, Osman, Semahat Kastamonu Üniversitesi: İkbal, Selcen
Başka Mesleğe Yönelmek	9	Karabük Üniversitesi: Selim, Murat, Uğur, Ali Osman, Yeşim, Mert, Ayşe, Yıldırım, Ali Kastamonu Üniversitesi: -
Kararsızım	3	Karabük Üniversitesi: Fatih Kastamonu Üniversitesi: Pınar, Umut
Araştırmacı	1	Karabük Üniversitesi:- Kastamonu Üniversitesi: Mihrican

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin bölümlerini tercih etme amaçlarının bölümlerine ve üniversitelere göre farklılaştığı görülmektedir. Katılımcılar tarafından belirtilen görüşlerin başında öğretmen olmak (n=12) gelmektedir. Öğretmen olmak cevabını başka mesleğe yönelmek (n=9), akademisyenlik (n=5), kararsızım (n=3), araştırmacı (n=1) cevapları takip etmektedir. Katılımcıların cevapları üniversitelere göre incelendiğinde her iki üniversite de öğretmenlik mesleğini yapmak isteyen adayların oranının %50'nin altında kaldığı görülmüştür. Bununla birlikte akademisyenlik, kararsızım ve araştırmacı temalarına verilen yanıtların oranlarının da her iki üniversite de %50'nin altında kaldığı bulunmuştur. Başka mesleğe yönelmek yanıtı veren katılımcıların sadece Karabük Üniversitesi katılımcılarının olduğu bulunmuştur. Katılımcılardan bazılarının ait görüşler aşağıda verilmektedir.

"Evet, bu bölümde okuma amacım en baştan beri formasyon olarak öğretmen olmaktır. Çocukluk hayalimdi, aslında Sınıf Öğretmeni olmak istiyordum, ben bir TM'ciyim. Yani Eşit Ağırlık Bölümünden mezunum. Sınav puanım sınıf öğretmenliğine tutmadığı için ben de bölümden öğretmen olmayı düşündüm. Coğrafya da benim çok sevdiğim bir dersti. Coğrafya atanmada ve önu açıklık konusunda daha cazipti. O yüzden Coğrafya yazdım. Bu bölüme ilk girerken de zaten formasyon almayı ve öğretmen olmayı amaçlıyordum." (Neslihan, 23 yaşında, 4. sınıf, Coğrafya)

"Gerçekleri mi söyleyeyim? Aslında 4 yıllık bitirip subay olmak, yada polis. Amacım bu, tarihçi olmak değil amacım. Yani öğretmenlik artık onlardan sonra olursa kısmet. Önceliğim öğretmenlik değil. Çünkü olamam zaten, tarihten kimse atanamıyor." (Murat, 23 yaşında, 2. sınıf, Tarih)

"Evet, yani aslında akademisyenlik için bu bölümü istedim. Kendim bu bölümde akademisyen olmak istiyordum. Ama şu an çok zor geldiği için öğretmenliği de düşünüyorum. Çünkü okulda çalışmayı istiyorum gelecekte o yüzden öğretmenlik istiyorum. Milli Eğitim de olabilir üniversite de olabilir. Henüz belirlemedim, ileriki zamanlarda göreceğim bu durumu. Şu an okul ortalamam için bu konuda bir şey söyleyemiyorum." (Semahat, 20 yaşında, 2. sınıf, Türk Dili ve Edebiyatı)

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

"Hayır, kesinlikle düşünmüyorum. Tercümanlık düşünüyorum. Daha önce bölüme başlarken karar vermiştim. Daha önce okuduğum bölüm ile ilişkili olarak tercümanlık istedim. Turist Rehberliği mezunuyum." (Selim, 30 yaşında, 4. sınıf, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

"Evet, öğretmen olmak istediğim için bu bölüme geldim. Önceden yoktu, bölüme gelirken böyle bir şey yoktu ama şu an öğretmen olmak istiyorum." (Tuğba, 23 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

"Tam olarak öğretmen olmak değil. Yani Fen Edebiyat Fakültelerinin Lisansüstü eğitimleri var. Akademisyenliği de düşünüyorum açıkçası ya da olursa meteoroloji olabilir, öyle bir özel sektörde çalışmayı da düşünüyorum." (Selcen, 18 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

Katılımcıların aktardıklarından yola çıkıldığında dikkat çeken temel durum, öğretmen olmayı isteyenlerin yüksek olmasıdır. Ancak öğretmenlik dışında başka meslekleri tercih etmek isteyenlerin de katılımcıların ifadelerinde sıklıkla karşımıza çıkan diğer bir bağlam olduğu görülmüştür.

3.2. Katılımcıların Tercih Sıralaması ve Tercih Durumu

Katılımcılara “Bölümünüzü isteyerek mi seçtiniz? “Tercih sıralamanızı hatırlıyor musunuz?” soruları yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Katılımcıların Tercih Sıralaması ve Tercih Durumu

Tercih Sırası ve Durumu	Üniversitesi	Katılımcı Adı	Bölümü
1/İstemedi	KBÜ	Yeşim	Sanat Tarihi
1/İsteyerek	KBÜ	Selim	Batı Dilleri ve Edebiyatları
1/İsteyerek	KÜ	Uzay	Felsefe
2/İsteyerek	KBÜ	Osman	Felsefe
2/İsteyerek	KÜ	İkbal	Felsefe
3/İsteyerek	KBÜ	Mert	Batı Dilleri ve Edebiyatları
3/İstemedi	KBÜ	Sultan	Tarih
3/İsteyerek	KBÜ	Ayşe	Coğrafya
3/İstemedi	KÜ	Selcen	Coğrafya
4/İsteyerek	KBÜ	Yıldıray	Türk Dili ve Edebiyatı
4/İsteyerek	KÜ	Muammer	Coğrafya
5/İsteyerek	KBÜ	Neslihan	Coğrafya
6/İsteyerek	KBÜ	Sami	Felsefe
7/İsteyerek	KBÜ	Pelin	Sosyoloji
8/İstemedi	KÜ	Ergün	Tarih
10/İsteyerek	KBÜ	Zehra	Sanat Tarihi
10/İsteyerek	KBÜ	Uğur	Türk Dili ve Edebiyatı
10/İsteyerek	KBÜ	A. Osman	Sanat Tarihi
11/İsteyerek	KBÜ	Semahat	Türk Dili ve Edebiyatı
11/İsteyerek	KÜ	Mihrican	Felsefe
12/İsteyerek	KÜ	Pınar	Coğrafya
13/İsteyerek	KBÜ	Cem	Coğrafya
17/İsteyerek	KBÜ	Ali	Sosyoloji
18/İsteyerek	KBÜ	Murat	Tarih
23/İstemedi	KÜ	Tuğba	Tarih
-İstemedi	KBÜ	Ceylin	Sosyoloji
-İstemedi	KBÜ	Fatih	Tarih
-İstemedi	KBÜ	Meryem	Felsefe
-İstemedi	KBÜ	Hasan	Batı Dilleri ve Edebiyatları
-İsteyerek	KÜ	Umut	Tarih

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

Görüşlerine başvurulmuş öğrencilerin eğitim aldıkları bölümü tercih durumları üniversitelerine göre incelendiğinde Kastamonu Üniversitesi öğrencilerinin %55'inin (n=6), Karabük Üniversitesi öğrencilerinin ise %71'inin (n=15) bölümlerini isteyerek seçtikleri bulunmuştur. Ayrıca öğrencilere bölümlerini kaçınıcı tercihlerine yazdıkları sorulduğunda ilk beş tercihinin bölümü yazdığını belirten öğrenciler Kastamonu Üniversitesi'nde %44 (n=4) ve Karabük Üniversitesi'nde %38 (n=8) oranındadır.

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Ben ikinci yıl üniversiteyi kazandım. İlk yıl bazı sıkıntılar yaşandı, üniversiteye gidebilirdim ama gitmek istemedim sadece ve tercihte yapmadım. Bir arkadaşım Karabük'e gelmişti. O yıl da Karabük'te on bin alım vardı rektör sağ olsun, binlerce öğrenci alıyordu. Ben de onuncu sıraya ne olur ne olmaz diye yazayım dedim, ikinci yılımdı sonuçta açıkta kalmayayım diye ki Rehber Hocamda puanların bu kadar yükselmesini beklemiyorum, en kötü ihtimalle İstanbul Teknik Üniversitesi gelir demişti. Onuncu tercihte Karabük'teyim şu an. Bölümü isteyerek seçtim, sadece Edebiyat Fakültesi vardı zaten. On üç tane tercih yaptım hepsi de edebiyattı." (Uğur, 21 yaşında, 2. Sınıf, Türk Dili ve Edebiyatı)

"3. sıradaydı, isteyerek yazmıştım, burası denk geldi. Açıkçası pek de iç açıcı değildi notlarım ilk girdiğim zaman. Öyle lise son öğrencisi gibi bir tercih yaptım, burası oldu. Bölümümü tamamen isteyerek seçtim. Ama üniversitenin burası olacağını beklemiyordum açıkçası." (Mert, 23 yaşında, 4. sınıf, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

"Tabii, üçüncü sıradaydı. İsteyerek seçtiğim bir bölüm değildi. Adalet bölümünü istiyordum. İki yıllık. Fakat 4 yıllığa puanım yettiği için ben de bu bölümü tercih ettim. Adaleti açıktan okuyorum." (Sultan, 20 yaşında, 2. sınıf, Tarih)

"İkinci sıradaydı. Tam olarak değil aslında. Dershane hocalarım beni kaydetmişti, sevdiğin bir bölüm olsun dediler, tercih ettiler. İlk sırada İstanbul vardı." (Osman, 17 yaşında, 2. sınıf, Felsefe)

Kastamonu Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Ben üniversiteye geçişle geldim zaten. Önceki üniversiteme birinci sırada yerleştim, yani ilk tercihim gelmişti. Muş Alparslan Üniversitesi idi. Üçüncü sınıfta buraya geçiş yaparak geldim. Bölümümü isteyerek seçtim." (Uzay, 24 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

"7 yada 8 olmalı. Evet Tarih Bölümünü isteyerek seçtim." (Umut, 22 yaşında, 4. sınıf, Tarih)
"Üniversite tercihlerimde şu an okuduğum bölüm üçüncü sıradaydı. Daha doğrusu ben Sosyoloji okumak istiyordum ama Coğrafya da düşündüm." (Selcen, 18 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

"2. sıradaydı. Felsefe Bölümünü isteyerek seçtim, diğer tercihlerimde de zaten felsefe, sosyoloji yoğunlukta idi. Ama ben özel sektörü daha çok isterdim. Halkla ilişkiler olsun, İİBF'de herhangi bir bölüm olsun. Ama Felsefeyi de seviyorum yani isteyerek seçtim. Seçmeden önce hiçbir araştırma yapmadım. Tamamen bodoslama diyelim yada tesadüfi." (İkbal, 23 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

3.3. Katılımcıların Eğitim Fakültesi Tercih Durumu

Katılımcılara "Tercihleriniz arasında öğretmenlik bölümleri yer almakta mıydı? Eğer varsa kaç tane olduğunu ve sıralamalarını hatırlıyor musunuz?" soruları yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 4'te sunulmuştur.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Fakültesi Tercih Durumu

Üniversite	Bölüm	Katılımcı Adı	Tercih Durumu	Sayısı
KBÜ	Batı Dilleri ve Edebiyatları	Hasan	Evet	4-5
		Mert	Hayır	-
		Selim	Hayır	-
	Coğrafya	Ayşe	Evet	29
		Cem	Evet	10
		Neslihan	Evet	3
	Felsefe	Meryem	Evet	15
		Sami	Evet	4-5
		Osman	Hayır	-
	Sanat Tarihi	Ali Osman	Evet	2-3
		Yeşim	Evet	Birkaç
		Zehra	Evet	10
	Sosyoloji	Ali	Hayır	-
		Ceylin	Evet	10
		Pelin	Hayır	-
Üniversite KÜ	Tarih	Fatih	Evet	Birkaç
		Murat	Hayır	-
		Sultan	Evet	1
	Türk Dili ve Edebiyatı	Semahat	Hayır	-
		Uğur	Hayır	-
		Yıldıray	Hayır	-
	Bölüm	Katılımcı Adı	Tercih Durumu	Sayısı
	Coğrafya	Muammer	Evet	3
		Selcen	Hayır	-
		Pınar	Evet	4
	Felsefe	İkbal	Hayır	-
		Mihrican	Evet	Birkaç
		Uzay	Hayır	-
	Tarih	Ergün	Hayır	-
		Tuğba	Hayır	-
		Umut	Hayır	-

Görüşlerine başvurulmuş öğrencilere tercihlerinde Eğitim Fakültelerine yer verip vermedikleri sorulduğunda Karabük Üniversitesi öğrencilerinin %57'sinin (n=12), Kastamonu Üniversitesi öğrencilerinin ise %33'ünün (n=3) tercihleri arasında Eğitim Fakültesi bulunduğunu belirttikleri görülmüştür.

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Evet, vardı. Beş tane Tarih, beş tane Sanat Tarihi idi. İlk beş tanesi Tarihti, ortadaki beş tanesi de Sanat Tarihi idi. Onuncu tercihimdi zaten burası da." (Zehra, 23 yaşında, 4. sınıf, Sanat Tarihi)

2013 yılında Eğitim Fakülteleri kapatılmıştı, bizde mecburiyetten bunları yazdık. Yani bölüm olmadığı için hiç Eğitim Fakültesi yazmadım. (Uğur, 21 yaşında, 2. sınıf, Türk Dili ve Edebiyatı)

"Yer almıyordu. Çünkü puanlarım hiçbir şekilde yeterli değildi İngilizce Öğretmenliğe. Hiç yazmadım." (Mert, 23 yaşında, 4. sınıf, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

"Edebiyat ve Tarih vardı. Benim ilk tercihlerimde vardı onlar olmayınca, şu an birleştirildi zaten geldiğim sene, sonra bölüm oldu. İlk önce ben gitmedim zaten, bir sene yani ilk senemde gitmedim üniversiteye. Tercih yapmıştım, Edebiyat Öğretmenliği işte, yapmıştım olmadı. İkinci yılımda tercih yaparken kaç tane yazdım onu hatırlamıyorum. Birkaç tane olabilir." (Fatih, 21 yaşında, 2. sınıf, Tarih)

Kastamonu Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Yer almıyordu. Çünkü puanım pek yeterli değildi. O yüzden gelmeyeceğini bildiğim için hiçbir şekilde yazmadım. Eğitim Fakültesinde okumak isterdim. Felsefe Öğretmenliği olmasa da bir Sınıf Öğretmenliği yada Türkçe Öğretmenliği isterdim yani. Eğitim Fakültesi hiç yazamadım. Yani gelmeyeceğini bildiğim için." (İkbal, 23 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

"Tercihlerim arasında öğretmenlik bölümleri yoktu. Eğitim Fakültesi tercih etmedim." (Selcen, 18 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

"Hiç öğretmenlik yazmadım. Mesela puanım da tutuyordu. Sözel puanımla Türkçe Öğretmenliği tutuyordu ama ben yazmadım. Sadece Türkçe- Matematik puanımı kullanarak Felsefe yazdım. Zaten bütün tercihlerim Felsefe idi. Yani 30 tercih yaptım, 30'u da Felsefe idi. Bölümüne severek geldim. Ben sadece meraktan geldim. Bir de bende şüphecilik var, biraz da merak duygusu var bende. Önceden de halkımızın, dinimizin Felsefeye karşı bir önyargı olduğu için ben de bu yargıyı kırmak için geldim. Yani gerçekten söylendiği gibi mi acaba Felsefe diye." (Uzay, 24 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

3.4. Katılımcıların Mesleki Kaygı ve Mesleki Başarı İnançları

Katılımcılara "Mesleki kaygılarınız var mı, öğretmenlikte başarılı olacağını düşünüyor musunuz?" soruları yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Katılımcıların Mesleki Kaygı ve Mesleki Başarı İnançları

Üniversite	Bölüm	Katılımcı Adı	Mesleki Kaygı	Mesleki Başarı İnanç
KBÜ	Batı Dilleri ve Edeb.	Hasan	Yok	Evet
		Mert	Yok	Evet
		Selim	Var	Hayır
	Coğrafya	Ayşe	Yok	Evet
		Cem	Var	Evet
		Neslihan	Yok	Evet
	Felsefe	Meryem	Var	Hayır
		Sami	Var	Evet
		Osman	Var	Evet
	Sanat Tarihi	Ali Osman	Var	Evet
		Yeşim	Var	Hayır
		Zehra	Var	Evet

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

	Sosyoloji	Ali Ceylin Pelin	Var Var Var	Evet Evet Evet
	Tarih	Fatih Murat Sultan	Var Var Var	Evet Evet Evet
	Türk Dili ve Edebiyatı	Semahat Uğur Yıldırım	Var Var Var	Evet Evet Hayır
Üniversite	Bölüm	Katılımcı Adı	Mesleki Kaygı	Mesleki Başarı İnancı
KÜ	Coğrafya	Muammer Selcen Pınar	Var Var Var	Evet Evet Evet
	Felsefe	İkbal Mihrican Uzay	Var Var Yok	Evet Evet Hayır
	Tarih	Ergün Tuğba Umut	Var Var Var	Evet Hayır Evet

Katılımcılara mesleki kaygıları ve mesleki başarı inançları sorulmuş ve katılımcılardan alınan dönütlerin analizi yapılmıştır. Yapılan içerik analizi sonucunda her iki üniversite katılımcılarının da mesleki başarı inançlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca her iki üniversitede de meslek kaygı oranının yüksek olduğu görülürken, mesleki kaygı bölüm bazında incelendiğinde Batı Dilleri ve Edebiyatları bölümündeki öğrencilerin mesleki kaygı oranının diğer bölümlere göre oldukça az olduğu görülmüştür.

Kastamonu Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler aşağıda verilmiştir.

"Şu anda kaygılarım var genel itibari ile kontenjanı düşük Felsefe Öğretmenliğinin, taban puanı da 80-85 civarı sanırım. Şu şekilde kaygılarımız var, yalan değil; eğitim sisteminden yakınıyoruz. Eğitim sistemi güzel olsa sıkıntımız yok ama. Atanamama kaygımız var, onun haricinde öğretmenlikle ilgili kaygılarımız var. Ama başarılı olacağımı düşünüyorum."(Sami, 22 yaşında, 2. sınıf, Felsefe)

"Boşuna 4 yıl okumuş olmayacağım. Bu yaz tatilinde de bir dershanede imkânım olursa stajyer gibi başlamak istiyorum, teklif geldi. Onu düşünceğim bu yaz. Sadece öğretmenlikte değil komple gelecek kaygım var. Çünkü arkamda beni güvenceye alacak bir durum yok. Benim babam işçi, annem ev hanımı, kardeşlerim benden küçük, İstanbul'da yaşıyorum. Yani mecburen bir şekilde kendimi güvenceye almam gerekiyor. Başarılı olacağımı düşünüyorum, boşuna bu bölüme gelmedim zaten. Ama insanın biraz aklını kurcalayan düşünceler oluyor ama elimden geldikçe yapmayı düşünüyorum bu mesleği. Hatta dört değil hazırlıkta var beş okuyacağım. Maalesef hazırlıkta okudum."(Uğur, 21 yaşında, 2. sınıf, Türk Dili ve Edebiyatı)

"Mezun olduktan sonra inşallah kısmet olursa öğretmenlik yapmayı düşünüyorum. Mili Eğitimde öğretmenlik açısından kontenjan olarak siz de bilirsiniz atama olarak ilk sırada yer alıyorduk ya da ilk üç sırada yer alıyorduk. Din Kültürü, Arapçadan sonra. 4000 atama yapılmıştı, 3600 muhtemelen bu sene, bu şekildeydi. Kaygım olarak şöyle, bölüm zorluyor ama bitirdikten sonra bir kaygım olacağımı düşünmüyorum, kendimi de şu andan itibaren KPSS'ye hazırlarsam eğer. Başarılı öğretmen olma konusunda ise, bir insan çok bilir ama aktaramayabilir aynı şekilde. Önemli olan bildiklerini doğru bir şekilde iyi bir şekilde karşı tarafa aktarabilmek, empoze edebilmek. Ben de elimden geleni yapacağım. Ne kadar başarılı olurum şu an kestiremiyorum ama başarılı olacağımı düşünüyorum."(Hasan, 22 yaşında, 2. sınıf, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

"Yani tarih bölümünü biliyorsunuz ataması zor bir bölüm. Bundan dolayı biraz kaygım var. Yüksek lisans yapmayı düşünüyorum. Olursa öğretmenlik olur ama ondan önce farklı düşüncelerim var tabii ki. Açıktan okuduğum bölümü DGS ile tamamlamayı düşünüyorum. Yani Tarih Bölümü'nde öğretmenlik biraz geri planda kalıyor benim için. Ama başarılı olabileceğimi düşünüyorum."(Sultan, 20 yaşında, 2. sınıf, Tarih)

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Şöyle bir kaygı var; ataması çok az, yüksek puan istiyor. Benim de matematiğim yok KPSS için. O yüzden ne kadar etkili olur bilmiyorum ama özel okullarda ya da işte dershaneler pek tercihim değil ama rehabilitasyonlarda da öğretmenlik yapmayı düşünüyorum. Başarılı olacağımı düşünüyorum. Çünkü bizim okulda aldığımız dersler eğitim psikolojisine yönelik ya da psikolojiye yönelik bir sürü ders aldık. Şu anda formasyonda da bunun tekniklerini görüyoruz. Yapabileceğimi düşünüyorum ben gerekli tavrın bende olduğunu düşündüğüm için o konuda sıkıntı yaşayacağımı pek düşünmüyorum." (İkbal, 23 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

"Daha doğrusu ben pozitif bakan birisiyim, atama problemi var Türkiye'de. Ama imkânsız gözükmüyor şahsen gözüme. Yani çalışırsak illaki bir yerlere gelebileceğimizi düşünüyorum. Sistemle ilgili benim kaygım şöyle ki öğretmene yeterince değer verilmiyor gibi. Hani sonuçta insanlar çocuklarını emanet ediyorlar. Biraz daha bilinçli olmaları gerekir diye düşünüyorum. "Başarılı bir öğretmen olacağımı düşünüyorum açıkçası. Çünkü ben öğrenci ile öğretmen gibi değil de arkadaş gibi olmak isterim. Kıyafetten tutun da sinemaya kadar konuşabilirim dersin yanında. Yani böyle olmak isterim arkadaş gibi. Ama tabii belli sınırlar çerçevesinde."(Selcen, 18 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

"Evet, atanırsak zor ama. KPSS, atanma gibi kaygılarım var. Öğretmenlik benim için sıkıcı olmaz, kendime güveniyorum bu konuda."(Ergün, 22 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

"Galiba atanamama korkum var. Genelde şöyle bir şey var Türkiye'de birçok öğretmenlik mezunu insan var ama nedense bir türlü atanamıyorlar özellikle KPSS'den dolayı. Onun için bir tereddüt yaşıyorum. Ama kendi bölümümde, kendi alanımda bir çok iş imkânı var. Bakanlıklarda, belediyelerde, Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nde veya özel sektörde, en azından iş bulabileceğimi düşünüyorum. O olmasa bile en azından formasyon eğitimi alıp özel okullarda veya şimdi temel liseler adı altında dershaneleri liseye çevirdiler. Onlarda iş bulabileceğimi düşünüyorum. Özellikle kendim öğrenci olarak bir öğretmende gerekli bazı vasıflar olması gerekiyor. Birincisi öğrenciyi anlaması gerekiyor, ikincisi sıkıldığında dersi bırakması gerekiyor. Çünkü bir insan en fazla 20 dk tam olarak konsantre olabiliyor. 20 dakikadan sonra zaten anlattıkları boşa gidiyor. En azından konuyu toplamak lazım bir yerde. Ben de o vasıfların olduğunu düşünüyorum. Olabilir diyorum yani, neden olmasın."(Pınar, 20 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

Öğretmen adayları için KPSS zorlu süreçlerden birisidir. Pedagojik formasyon eğitimi almış olma, öğretmen olmak için yeterli değildir. Öğretmenlik alımı için KPSS ve ÖABT sınavlarında geçerli puan alma şartı vardır. Öğretmen adaylarının KPSS'ye ilişkin düşüncelerini yansıtan çeşitli çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmaların sonuçlarına göre öğretmen adaylarının çoğunluğu KPSS hakkındaki görüşleri stres ve kaygı kaynağı olduğu yönündedir. Aynı çalışmada KPSS sınavlarının öğretmen adayları gözünden "saçmalık, işkence, sömürü, haksızlık, rekabetçi bir sistem gibi" kavramlarla da birlikte eşleştirildiği görülmektedir. Böylece gene olarak öğretmen adaylarının, KPSS hakkında baskın bir şekilde olumsuz bir duygu ve düşünceye sahip oldukları ortaya çıkmıştır (Epçaçan, 2016).

3.5. Katılımcıların Avantajlı Fakülte Düşünceleri

Görüşlerine başvuru alan öğrencilere "Eğitim fakülteleri mezunları ile pedagojik formasyon eğitimi alan ve bu şekilde öğretmenlik mesleğini seçen mezunlar arasında fark olduğunu düşünüyor musunuz?" Hangi fakültenin mezunlarının öğretmenlik konusunda avantajlı olacağını

düşünüyorsunuz?" soruları yöneltmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Katılımcıların Avantajlı Fakülte Düşünceleri

Üniversite	Bölüm	Katılımcı Adı	Avantajlı Fakülte
KBÜ	BDE	Hasan	Fen Edebiyat/Edebiyat Fakültesi
		Mert	Eğitim Fakültesi
		Selim	Eğitim Fakültesi
	Coğrafya	Ayşe	Fen Edebiyat/Edebiyat Fakültesi
		Cem	Eğitim Fakültesi
		Neslihan	Fen Edebiyat/Edebiyat Fakültesi
	Felsefe	Meryem	Eşit Avantaj
		Sami	Eğitim Fakültesi
		Osman	Eşit Avantaj
	Sanat Tarihi	Ali Osman	Eğitim Fakültesi
		Yeşim	Eğitim Fakültesi
		Zehra	Eşit Avantaj
KÜ	Sosyoloji	Ali	Eğitim Fakültesi
		Ceylin	Eğitim Fakültesi
		Pelin	Eğitim Fakültesi
	Tarih	Fatih	Eğitim Fakültesi
		Murat	Eğitim Fakültesi
		Sultan	Eğitim Fakültesi
	TDE	Semahat	Fen Edebiyat/Edebiyat Fakültesi
		Uğur	Eşit Avantaj
		Yıldıray	Eğitim Fakültesi
	Coğrafya	Muammer	Eğitim Fakültesi
		Selcen	Eşit Avantaj
		Pınar	Eğitim Fakültesi
	Felsefe	İkbal	Eşit Avantaj
		Mihrican	Eşit Avantaj
		Uzay	Eşit Avantaj
	Tarih	Ergün	Eğitim Fakültesi
		Tuğba	Eğitim Fakültesi
		Umut	Eğitim Fakültesi

Öğrencilerin verdikleri yanıtlar Üniversitelerine göre analiz edildiğinde Karabük Üniversitesi öğrencilerinin %62'sinin (n=13) Eğitim Fakültesi, %19'unun (n=4) Fen Edebiyat Fakültesi/Edebiyat Fakültesi, %19'unun (n=4) Eşit Avantaj, Kastamonu Üniversitesi öğrencilerinin %56'sının (n=5) Eğitim Fakültesi, %44'ünün ise Eşit Avantaj cevaplarını verdikleri bulunmuştur. Görüşme yapılan Kastamonu Üniversitesi öğrencilerinin hiçbirisi Fen Edebiyat ve Edebiyat Fakültesini avantajlı gördüğünü belirtmemiştir.

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılarına ait görüşler şu şekildedir:

"Pek bir fark olacağını sanmıyorum sadece Eğitim Fakültesi mezunları daha hazır olarak bu mesleğe atılıyor. Çünkü okudukları zaman diliminde sürekli bununla ilgili eğitimler alıyorlar.

Ama biz sanırım sadece mezun olduktan sonra 6 ay mı 1 yıl mı öyle bir süre eğitim alıyoruz. Bu biraz daha kısa olabilir ama elbette zamanla bunu da formasyon eğitimi alan öğretmen adayları kapatacaktır, eğer işinde başarılı olmayı istiyorsa. Bireyin kendini geliştirmesi gerekiyor çünkü." (Uğur, 21 yaşında, 2. sınıf, Türk Dili ve Edebiyatı)

"Bence öğretmenlik mesleki eğitimi aldıkları için onlar daha iyi. Çünkü onlar sindire sindire alıyor. Biz formasyonda hızlı bir eğitim içindeyiz. Bir dönemde almak zorunda kalıyoruz. O yüzden bence bu olumsuz yönü olabilir. Onun dışında zaten bir çok şeyi öğreniyorsun. Araştırıp öğrenmekle, biraz da kendini geliştirmekle alakalı. O nedenle sadece Eğitimde okumak da yeterli olmuyor. Eğitim Fakültesi mezunları daha yeterli diyebilirim aslında ama kişinin kendisini geliştirmesi ile alakalı. Sadece eğitim almakla da olmuyor bir anlamda bireysel çabalarla. Kişi kendini ne kadar geliştirirse, öğrendiklerini ne kadar uygularsa daha iyi ilerler." (Ceylin, 23 yaşında, 4. sınıf, Sosyoloji)

"Bence Edebiyat bölümlerinin İngilizce Öğretmenliği bölümü derslerinde, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünde başarılı bir öğrenciyse kişi bence daha şanslı durumda. Bilgi olarak daha yüklü bilgiye sahip oluyor Edebiyat öğrencileri. Ben o konuda bir dezavantajı olduğunu düşünmüyorum Edebiyat mezunu olacak kişilerin." (Hasan, 22 yaşında, 2. sınıf, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

"Mutlaka olacaktır, gerektiği şekilde formasyon eğitimi verilmediği için sadece formaliteden ibaret, parasını verdikten sonra herkesin alabileceği bir şey. Tabii öğretmenlikte de bunun eksiklikleri hissedilecektir mutlaka. Her bölüme formasyon verilmesi olumlu da olabilir olumsuz da dediğim gibi pek bir fikrim yok." (Sultan, 20 yaşında, 2. sınıf, Tarih)

Kastamonu Üniversitesi'nden bazı katılımcılarına ait görüşler şu şekildedir:

"Ben fark olduğunu pek düşünmüyorum. Şu açıdan düşünmüyorum; kafa yapısına bağlı bir şey. Mesela Eğitim Fakültesi'nde öğrenci görüyorsun psikolojisi çok bozuk, bu nasıl öğretmen olacak? Ama diğer taraftan bölüm okuya bir öğrenciyse bakıyorsun o kadar düzgün bir psikolojisi var ki zamanında alamadığı bir puan yüzünden çok istediği bir mesleği yapamıyor, formasyon alarak bu açığı kapatıyor. Sadece onlar daha detaylı derslerini görüyorlar ama biz de görüyoruz yani. Tek fark bu." (İkbal, 23 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

"Bence var. Sonuçta biz eğitim derslerini altı ayda alıyoruz, onlar dört seneye yayılmış bir şekilde alıyor. Muhakkak bizden bir adım öndeler." (Umut, 22 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

"Olmaz mı illa ki. Sonuçta Eğitim Fakültesi'nde eğitim alan öğrenciler dört sene içerisinde bu dersleri alıyor. Bizim sıkıştırılmış bir eğitimimiz var, o yani." (Ergün, 22 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

"Ben Fen Edebiyat öğrencilerinin başarılı olamayacaklarını düşünüyorum. Ben de alıyorum zaten dediğim gibi Eğitim Fakültesi'ndeki öğrenci ile yani 4,5,6 ay fark etmez o süre içinde eğitim almış bir kişi arasında belki fark olur. Ama biraz da yetenek mevzuu var bu işin içinde. Kabiliyeti varsa, anlatma kabiliyeti olursa olabilir aslında ki benim arkadaşlarım da var bu şekilde. Mesela Pedagojik Formasyon alıp da Eğitim Fakültesi'nden kat kat daha iyi anlatan arkadaşlarım da var. Biraz kabiliyete giriyor aslında. Bireyin kendini geliştirmesi ile ilgili diye düşünüyorum." (Uzay, 24 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

3.6. Katılımcıların Formasyon Eğitiminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri Hakkındaki Düşünceleri

Katılımcılara "Pedagojik formasyon eğitimi almanın artı ve eksileri size göre nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 7'de sunulmuştur.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

Tablo 7. Katılımcıların Formasyon Eğitiminin Olumlu ve Olumsuz Yönleri Hakkındaki Düşünceleri

KBÜ Katılımcı Düşüncesi	K Ü Katılımcı Düşüncesi
Olumlu Mesleki Hazırlık (f=8/Zehra, Neslihan, Ali Osman, Pelin, Semahat, Murat, Yeşim, Fatih) İş Ümidi (f=4/Ayşe, Osman, Mert, Meryem) Öğretmenlik Hakkı (f=6/Uğur, Mert, Yeşim, Selim, Hasan, Murat) Staj (f=2/Sami, Semahat)	Olumlu Mesleki hazırlık (f=7/İkbal, Selcen, Tuğba, Pınar, Mihrican, Muammer, Uzey) Umut (f=1/Uzey) Sertifika (f=1/İkbal)
Olumsuz Yoğun/hızlandırılmış (f=6/Zehra, Neslihan, Sami, Ayşe, Sultan, Meryem) Formasyon ücreti (f=3/Uğur, Yıldırım, Sultan) Bütün bölümlere verilmesi (f=9/Zehra, Pelin, Semahat, Osman, Mert, Yeşim, Ceylin, Fatih, Ali) Haksız rekabete sebep olması (f=5/Pelin, Yıldırım, Yeşim, Ceylin, Semahat) Yetersiz eğitim (f=5/Cem, Ayşe, Osman, Sultan, Murat) Umut vermesi (f=1/Yeşim)	Olumsuz Yoğun/hızlandırılmış (f=3/Selcen, Uzey, Ergün) Bütün bölümlere verilmesi (f=5/İkbal, Selcen/Tuğba/Ergün, Umut) Dersler yorucu/sıkıcı (f=1/Umut)

Tablo 7 incelendiğinde katılımcılar tarafından pedagojik formasyon eğitiminin olumlu yönünü belirten 7, olumsuz yönünü belirten 9 cevap olduğu görülmektedir. Her iki üniversite katılımcıları da pedagojik formasyon eğitiminin olumlu yönlerinden daha fazla olumsuz yönlerle sahip olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların yanıtları üniversitelerine göre incelendiğinde Karabük Üniversitesi katılımcıları pedagojik formasyonun olumlu yönlerinin mesleki hazırlık (f=8), öğretmenlik hakkı (f=6), iş ümidi (f=4), staj (f=2) olduğunu düşünürken, olumsuz yönlerinin ise yoğun/hızlandırılmış (f=6), haksız rekabete sebep olması (f=5), yetersiz eğitim (f=5), formasyon ücreti (f=3), umut vermesi (f=1) şeklinde olduğu görülmüştür. Kastamonu Üniversitesi katılımcıları ise pedagojik formasyonun olumlu yönlerini mesleki hazırlık (f=3), umut (f=1), sertifika (f=1) olduğunu belirtirken, bütün bölümlere verilmesi (f=5), olumsuz yönlerinin ise yoğun/hızlandırılmış (f=3), dersler yorucu/sıkıcı (f=1) şeklinde belirtmiştir. Her iki üniversite öğrencileri tarafından mesleki hazırlık yanıtı pedagojik formasyon eğitiminin olumlu yönü olarak görülmektedir. Olumsuz cevaplarda ise bütün bölümlere verilmesi ve yoğun/hızlandırılmış cevapları her iki üniversite öğrencileri tarafından pedagojik formasyonun olumsuz yönleri için verilen ortak cevap olarak verilmiştir. Ayrıca umut/umut vermesi yanıtı Karabük Üniversitesi öğrencileri için pedagojik formasyonun olumlu yönü, Kastamonu Üniversitesi öğrencileri için ise olumsuz yönü olarak belirtilmiştir.

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Eksileri şimdi daha çok herkese verilmesi, benim giden bir arkadaşım da söylüyordu zaten sırf geçmek için çalışıyorlar. Öğretmen olduktan sonra öğrencilere çok faydalı olacağını düşünmüyorum. Kendisi de diyordu zaten. Bunun eğitimini sadece o diploması alabilmek için yapıyor, sırf o sınavı geçmek için bu eksisi. Sırf sınav geçmek için verilmemesi gerekiyor. Son

sınıfta zaten herkese veriliyor artık, bizim son sınıflar da alıyor. Herkesin isteği o diplomayı alabilmek. Kimse derdinde öğrenci yetiştirebilmek, nasıl ben öğrenci yetiştireceğim, hiç bu şekilde bir şey yok yani. Çıkmış sorulara bakılıyor, zaten herkes bunu alanlar da diyor yani. Aslında hakkıyla verilse mesleğe hazırlık olur. Bütün bölümlerin formasyon alması hakkında çok bir fikrim yok, yani nasıl olur ama yani yanlış herhalde. Çünkü o kadar az kişi alacak, kim öğretmen olacak atamalarda? Sadece baya bir kişi formasyon eğitimi almış olacak, atama yok. Umut vermek gibi oluyor." (Yeşim, 21 yaşında, 2. sınıf, Sanat Tarihi)

"Öğretmen olabilmek için mecburen alınan bir şey ama formasyon için gerekli eğitimin verildiğini düşünmüyorum. Sadece üniversiteye para ödenerek formasyona sahip olunuyor. Çünkü formasyonu size mecbur tutuyorlar öğretmen olabilmeniz için. Ama gerekli eğitim verilmiyor. Şu anda formasyon alan kişiler uygulamalı olarak hiçbir şekilde ders görmüyor, sadece sınavlara giriyor. Ben gereksiz olduğunu düşünüyorum. Eğitim verilse tabii ki olumlu bir şey ama yeteri kadar eğitim verilerek gerektiği gibi olmadığı için olmasa da olur. Zaten sıkıştırılmış bir program." (Sultan, 20 yaşında, Tarih)

"Formasyon normalde iyi bir şey ama öğrencinin seviyesine göre belli bir düzeyde yapmadıkları için açıkçası karşıyım. Çünkü formasyon alan öğrencilere bakıyorsun hiçbir şey öğrenmeden, hiçbir şey yapmadan sınavları geçiriyorlar. Formasyon alan öğrencilerde pek fazla çaba yok. Derinden bir eğitim yok formasyonda. Olumlu yönleri de elbette var, mesleki açıdan baktığımızda zaten formasyon alıp belli bir işe başlamak, bir iş ümidi de bu toplum için gayet iyi. Sadece olumsuz yönlerine bakmamak lazım, olumlu yönleri de çok fazla. Pedagojik formasyon verilmesi doğru mu yanlış mı bir şey söyleyemem, politik bir karar. Ama her bölüme verilmesi lazım ama o bölümdeki herkese verilmemeli, hak edene verilmesi lazım." (Osman, 17 yaşında, 2. yaşında, Felsefe)

"Olumlu tarafı bizi geliştiriyor, öğretmenliğe hazırlıyor kesinlikle, zaten öğretmenlik üzerine. Olumsuz tarafı bana göre yok çünkü bizim yararıma olacak ben bölüm okuduğum için benim yararına olacak. Fakat şöyle bir şey var, belki olumsuz yanı bu olabilir. Eğitim Fakültesi'nde okuyanlar direkt öğretmenlik yapabilirken bizim de formasyon alıp o tarz bir şey yapmamız belki onların önüne geçmemiz için zor olabilir. Belki onların atanmasına sıkıntı yapabiliriz. O yüzden de olumsuz olabilir. Her bölüme formasyon olmaması lazım. Evet kendi açımdan baktığım zaman bana yararlı ama objektif bakmam gerekirse de her bölüme olmaması lazım. Hatta Eğitim Fakültesi haricinde hiçbir bölüme formasyon verilmemeli diye düşünüyorum yani." (Pelin, 20 yaşında, 2. sınıf, Sosyoloji)

Kastamonu Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Olumlu yönü var elbette ki ama kısa bir süre içerisinde aldığımız için pek de yeterli olduğunu düşünmüyorum. Olumlu tarafı öğretmenlik mesleğine katkı yani. Her bölüme formasyon verilmemeli, gereksiz. Aslında demek istediğim şuydu; öğretmenlik alanında istihdam yok belli, politika gereği de böyle. Mesela Güzel Sanatlar gibi, El Sanatları gibi bölümlerin alması bilmiyorum, Kamu, İşletme daha aklıma gelenler bunlar şu an." (Ergün, 22 yaşında, 4.sınıf, Tarih)

"Olumsuz yönü şöyle ki normalde Eğitim Fakültesi'nde başlamadık tabii orada detaylı bir eğitim veriyorlardı. Biz sadece birkaç aylık bir eğitim alacağız. Birazcık da basit bir eğitim gibi olacak. Ama olumlu tarafı ise daha kapsamlı bir bilgiye sahip olacağız bölüm öğrencisi olduğumuz için, onlara göre daha fazla şey öğreniyoruz. Bunun bizim için daha avantajlı olduğunu düşünüyorum. Pedagojik formasyonun herkese verilmesinde bence bu konuda çok bilgim yok ama verilirken seçici olunmalı. Yani verilirken 100 kişiye 20'ye, 30 kişiye falan verilmeli. Ya da veriliyorsa bile puan ortalamalarına göre verilmeli diye düşünüyorum. Sonuçta her mezuna da verilmesin. Mutlaka bir sınırlama getirilmeli." (Selcen, 18 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

"Artı olarak öğretmen olduğumda sınıfı nasıl yönetmen gerektiğini öğretiyorlar. Bir de KPSS'de Eğitim Bilimleri dersleri var biliyorsunuzdur onlar için yardımcı oluyorlar. Eksi yönü olarak da hocalar tam olarak bölüme karşı oldukları için ön yargılılar. Hani "Zaten bölüm,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

atanamayacaksınız." diyorlar. Ben formasyonun bütün bölümlere verilmesine karşıyım, çünkü herkesin alması saçma bir şey bence. Zaten karşıydım ben. Diploma puanı yüksek olanlara verilmesi daha mantıklı geliyor bana."(Tuğba, 23 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

Pedagojik formasyon ile ilişkili öğrenci tutumları, çoğunlukla olumsuz metaforlar üzerinden gitmektedir. Belirsiz bir gelecek söylemi üzerinden aldıkları formasyon eğitiminin aslında yeterli bir koşul olmadığını ve peşi sıra birtakım süreçlere de dahil olmak gerektiğini düşünen formasyon öğrencileri, böylece formasyon eğitimi yorucu bir uğraş olarak kabul etmektedirler. Çalışmanın ulaştığı bu sonuçları, Yapıcı ve diğerlerinin yaptıkları çalışma sonuçları da desteklemektedir. Yapıcı ve Diğerleri (2013), "Öğretmen Adaylarının Pedagojik Formasyona İlişkin Metaforları" başlıklı çalışmada öğretmen adaylarının formasyon eğitimini "zorunluluk, boşa harcanmış zaman, eziyet, özlem, yetersizlik, zahmet ve para" olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Bahsi geçen bu metaforları alt başlıklarıyla detaylandıran çalışma özellikle şu noktalara dikkat çekmektedir. Örneğin zorunluluk kavramıyla öğretmen adayları, formasyon eğitiminin öğretmen olma için ön şart olarak sunulmasından hoşnut olmadıkları ifade edilmiştir. Boşa harcanmış zaman metaforuna ilişkin açıklamalara bakıldığında temelde iki tür gerekçenin dikkat çektiği görülmektedir. Birincisi derslerin yararlı ve işlevsel bir süreçle işlemediği, ikincisi de öğretmenlik mesleğini icra etmek için konu alanı uzmanı olmanın yeterli olduğudur. Öğretmen adayları yetersizlik metaforuyla dersi veren öğretim elemanlarının ders işleme stratejileri, konu alanı uzmanlığında yetersizliği anlatılmaktadır.

Kuşkusuz burada öğretmen adaylarının mesleklerine karşı duydukları özgüven de önemli bir başlıktır. Yapılan araştırmalarda özgüvenin ve kendini meslekte yeterli hissetme duygusunun, öğretmen adaylarında başarıyı yakalamalarında oldukça etkili olduğu ortaya koyulmuştur (Pajares, 1996; Ashton ve diğerleri, 1983). Pajares ve Schunk'un (2001) yaptığı çalışmada da aktardığı gibi insanlar, başarıları konusunda tereddüt yaşıyorlarsa, korkarlar ve o işi pratiğe dökmekten kaçınırlar. Tam tersi durumda ise yani başaracaklarına inandıklarında o eylemi gerçekleştirmek için ciddiyetle üzerine giderler. Bu açıdan kendine güvenen bireylerin başarı olma ihtimalleri her zamanda daha yükseken; öz yeterliliği düşük olanlarında gerginlik, stres, memnuniyetsizlikle birlikte başarısız olmak ya da hiç denememe olasılığı bulunmaktadır (Bandura, 1997). Bandura (1993) bir başka çalışmasında kendinden emin kişilerin, zor görevleri kaçınılması gereken tehditler olarak değil baş edilmesi gereken mücadeleler olarak algıladıklarını ve kendilerine zorlu hedefler belirleyip bu hedeflere ulaşmak için mücadele ettiklerini ifade etmektedir. Bu bağlamda bu konuda yapılan bütün çalışmalar, öğretmen yeterlikleri üzerine araştırmalar öğretmen yeterliklerinin öğrenci başarısını önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuştur (Darling-Hammond, 2000; Rockoff, 2003; Goe ve Stickler, 2008).

Buradan hareketle Türkiye örneğinde öğretmen adaylarının mesleki tutumları dikkate alındığında, öğretmen olarak atanmaya kadar uzanan sürecin oldukça "stresli", "gergin", "zor" ve "belirsiz" olduğu görülmektedir. Sürecin en başından en sonuna öğretmen adaylarında mesleğe başlamadan önce özgüvenle ilgili eksiklik olmaktadır. Aslında bu bağlam, Türkiye'de öğretmen yetiştirme sürecinin geleceği ile ilgili önemli problem alanlarından birisidir. Son dönemde sözleşmeli öğretmenlik uygulamasıyla sürecin daha "belirsiz" ve "güvencesiz" bir noktaya evrildiği de dikkate alındığında, geleceğe dönük yapılan bu önerme kendini meşrulaştırmaktadır. Dalgıç ve diğerleri (2012)'nin ifadesiyle Öğretmen yetiştirme programlarında yapılan düzenlemelerin, nitelikten çok nicelik kaygısı taşıdığı görülmektedir. Daha çok öğretmen ihtiyacını sayıca karşılamaya yönelik kaygılarla başlatılan çeşitli sertifikasyon ve formasyon programlarına ek olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın istihdam politikalarının da nitelikten çok nicelik kaygısını desteklediği görülmektedir.

3.7. Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğinin Anlamı Hakkındaki Düşünceleri

Katılımcılara "Öğretmenlik mesleği size ne ifade etmektedir?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 8'de sunulmuştur.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/13 Summer 2016

Tablo 8. Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğinin Anlamı Hakkındaki Düşünceleri

KBÜ Katılımcı Düşüncesi	KÜ Katılımcı Düşüncesi
Paylaşım (f=1/ Zehra) İnsan yetiştirme (f=11/Ali, Zehra, Uğur, Ali Osman, Pelin, Yıldırar, Semahat, Ayşe, Cem, Yeşim, Fatih) Mutluluk (f=2/Ayşe, Cem) Kutsal meslek (f=9/Neslihan, Sami, Uğur, Pelin, Osman, Mert, Yeşim, Murat, Ali) Hayalim (f=2/Neslihan, Meryem) Güzel/severek yapılan meslek (f=6/Uğur, Mert, Yeşim, Sultan, Meryem, Ayşe) Mesleklerin atası (f=2/Ceylin, Murat) Rol model (f=1/Yeşim) Düzenli maaş/mütevazı yaşam f=2/Selim, Hasan	Eğitme/yetiştirme (f=4/Selcen, Umut, İkbal, Tuğba) Kutsal (f=3/İkbal, Pınar, Uzay) Arkadaş (f=1/Tuğba) Sevgi (f=1/Umut)

Katılımcılara öğretmenlik mesleğinin kendileri için ne ifade ettiği sorulduğunda Karabük Üniversitesi katılımcıları tarafından 9 farklı cevabın verildiği görülmüştür. Bu cevaplar sırasıyla insan yetiştirme (f=11), kutsal meslek (f=9), güzel/severek yapılan meslek (f=6), mutluluk (f=2), hayalim (f=2), mesleklerin atası (f=2), düzenli maaş/mütevazı yaşam (f=2), paylaşım (f=1) şeklindedir. Kastamonu Üniversitesi katılımcıları tarafından 4 farklı cevap verilmiştir. Bu cevaplar sırasıyla eğitme/yetiştirme (f=4), kutsal (f=3), arkadaş (f=1), sevgi (f=1) şeklindedir. Her iki üniversite katılımcıları tarafından ortak olarak verilen cevap kutsal meslek/kutsal cevabı olduğu görülmüştür.

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Bence çok kutsal bir meslek. Gerçekten yapılması gereken en güzel işlerden bir tanesi, yani o kadar insana umut vermek. Şimdi mesela ben kendimden pay biçerek konuşuyorum hocam benle ilgilendiği zaman veya bana umut verici şeyler söylediği zaman ben kendimdeki değişimi görebiliyorum mesela. Daha fazla ders çalışabiliyorum veya başka şeyler yapabiliyorum. Öğrenciye umut oluyor öğretmen ama öğretmenliğin hakkını verebilirse. Öğretmenlik insanlara ulaşma açısından, insanları yetiştirme açısından çok önemli. İnsan yeri geliyor ailesini dinlemiyor, öğretmenini dinliyor. Mesela üst komşumuz var, kendisi Türkçe Öğretmeni. Kendi kızı mesela Türkçe sorusu olduğu zaman Türkçe öğretmeni olduğu halde mesela "Yok anne benim bunu öğretmene sormam gerekiyor." diyor. Yani öğretmen böyle bir şey bizim için."(Yeşim, 21 yaşında, 2. sınıf, Sanat Tarihi)

"Siz de bilirsiniz öğretmenlik mütevazı bir yaşamı simgeliyor. Kişiden kişiye de değişir bu tabi. Nerde öğretmenlik yaptığına, nerde görev aldığına ya da zamanı ne şekilde değerlendirdiğine."(Hasan, 22 yaşında, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

"Her şey yani. Genç, iyi nesil yetiştirmek, düzgün, yalansız, dolansız. Yani derslerden çok eğitim daha ön planda olmalı."(Fatih, 21 yaşında, 2. sınıf, Tarih)

"Her şey. Küçüklükten bir çocuğun gelişme şekli, kendisini geliştirmesi öğretmenine bağlıdır. Bir öğretmen ne kadar iyi ise hayatında da o çocuk o kadar iyi olur. Bir çocuğu ileride düzgün bir insan yapacak, düzgün bir birey yapacak ilk kişi öğretmenidir ailesinden sonra."(Ali Osman, 22 yaşında, 1. sınıf, Sanat Tarihi)

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/ 13 Summer 2016

Kastamonu Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Ben tarih öğretmeni olacağım inşallah atanırsam. Lise çağındaki çocuklara ders vereceğim onlara milli manevi duyguları öğretmek için benim en önemli tercihim bu yönde. Sevgi ile yapılan bir meslek bence."(Umut, 22 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

"Öğretmenlik mesleği kutsal bir meslektir."(Pınar, 20 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

"Öğretmenlik benim için çok kutsal bir meslek. Sonuçta bir nesli yetiştiriyorsunuz. Yani öğrenciler sizi örnek alıyorlar. Sizin söylediklerinizi dinliyorlar. Tamamen bilgili bir nesil yetiştirmek de öğretmenlerin elinde, tamamen cahil bir meslek yetiştirmek de öğretmenlerin elinde."(İkbal, 23 yaşında, 4. sınıf)

"Öğretmen denilince benim aklıma sadece eğitim gelir. Zaten en önemlisi o değil mi?"(Muammer, 19 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

3.8. Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğinin Cazibeleri Hakkındaki Düşünceleri

Katılımcılara "Öğretmenlik mesleğinin sizi cezbeden yanları var mıdır?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğinin Cazibeleri Hakkındaki Düşünceleri

KBÜ	Katılımcı Düşüncesi	KÜ	Katılımcı Düşüncesi
	Eğitme/öğretme (f=6/Zehra, Ali Osman, Pelin, Ayşe, Cem, Ceylin)		Çalışma saatleri (f=4/İkbal, Selcen, Muammer, Tuğba)
	Çalışma saatleri (f=7/Neslihan, Pelin, Semahat, Mert, Yeşim, Sultan, Fatih)		Öğretme/eğitme (f=3/Uzay, Ergün, Umut)
	Tatilleri (f=9/Neslihan, Uğur, Yıldırım, Semahat, Mert, Yeşim, Sultan, Fatih, Ali)		Tatil (f=3/İkbal, Pınar, Mihrican)
	Sosyal etkileşim (f=4/Sami, Pelin, Ayşe, Osman)		Kendisine/ailesine zaman ayırma (f=2/Selcen, Pınar)
	Maaş (f=2/Selim, Ali)		Saygınlık (f=1/Tuğba)
	Mütevazı yaşam (f=2/Hasan/Murat)		
	Sevme (f=1/Meryem)		

Katılımcılara öğretmenlik mesleğinin cazibeleri sorulduğunda Karabük Üniversitesi katılımcılarının 7 farklı cevap verdikleri görülmüştür. Bu cevaplar sırasıyla tatilleri (f=9), çalışma saatleri (f=7), eğitme/öğretme (f=6), sosyal etkileşim (f=4), maaş (f=2), mütevazı yaşam (f=2), sevme (f=1) şeklindedir. Kastamonu Üniversitesi katılımcılarının cevapları incelendiğinde 5 farklı cevap bulunmuştur. Bu cevaplar sırasıyla çalışma saatleri (f=4), öğretme/eğitme (f=3), tatil (f=3), kendisine/ailesine zaman ayırma (f=2), saygınlık (f=1) şeklindedir. Her iki üniversite katılımcılarının da bu soruya verdikleri ortak yanıtlar ise çalışma saatleri ve tatil/tatilleridir.

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Zamanının büyük bir kısmı zaten boş kalıyor. Zaten öğretmen olan kişilerin çoğu kazanç amaçlı farklı işlere yöneliyorlar. Alım satım olsun, özel dersler olsun, kursta tamam yasak var ama kurslarda da yasal olmayan bir şekilde göre yapıyorlar. Ben öğretmenliği cazip buluyorum bu konuyla ilgili. Hayatta istediklerimizi tam olarak karşılayamayabiliriz ama bence sakin, sessiz, mütevazı bir yaşamı sunuyor bence öğretmenlik. Matematik, İngilizce bunlara daha fazla rağbet gösteriliyor."(Hasan, 22 yaşında, 2. sınıf, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

"İlla ki var. İlkokul öğretmenliği yapmayı daha çok isterdim. Neden dersiniz orada küçük yaştaki çocukları yetiştirmek, o yaşta onlara belli şeyler öğretmek güzel. Mesela ilkokulda öğretmenlik yapsam vatan sevgisi aşıladım çocuklara. Lisede zaten harmanlanmış gelmiştir, lisedeki çocuğu değiştiremezsiniz o yaştan sonra, lisedekine artık bir şey yapamazsınız. O da yetiştiği ortamdan, aldığı eğitimden kaynaklanıyor. İyi bir eğitim aldılarsa zaten lisede başarılı oluyorlar. Mesela

benim şimdi stajım fen lisesine çıktı, oradaki öğrenciler muhtemelen iyidir. Dersi dinlerler, öğrenmek isterler. Ama bir meslek lisesine gitsek illa ki bir kopukluk vardır. Onları durdurayım, susturayım derken zaten derse motive olamayız, dersi anlatamayız. Öyle sıkıntılar yaşayabiliriz meslekte."(Cem, 21 yaşında, 4. sınıf, Coğrafya)

"Ben öğrencileri çok seviyorum, öğrencilere faydalı olma düşüncesi var bende, küçüklükten beri vardı benim öğrencilere ilgim, o yüzden öğretmenliği seçiyorum."(Meryem, 22 yaşında, 1. sınıf, Felsefe)

"Öğretmenliğin bence hiç bir cazip tarafı yok. Yani maddi açıdan cazip değil, belki tatil açısından cazip olabilir. Avrupa'da insanlar bu meslekte Türk parası ile 14-15 bin para alıyorlar. Gerçi oradaki hayat şartlarına bakarsak Türkiye ile aynı olabilir ama Türkiye'deki hayat şartları da çok pahalı aslında, buranın bir farkı yok Avrupa'dan. Avrupa'ya oranla burada öğretmen maaşları çok düşük. Bir de atanamazsan, özel sektörde ilk yıllarında aldığın 800-900 lira falan, çok bir avantajı olduğunu sanmıyorum."(Uğur, 21 yaşında, 2. sınıf, Türk Dili ve Edebiyatı)

Kastamonu Üniversitesi'nden katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Öğretmenlik mesleğinin cazip yönleri değil de benim için zor yönleri var daha çok. Çünkü öğretmenler hak ettiklerini alamıyorlar. Ona rağmen sevdikleri için çalışmaya devam ediyorlar, yani mesleklerini sevdikleri için. İyi yönü de bu tatilleri olabilir. Belli ders saatleri, çalışma saatleri var. Onu dışında başka bir şey olduğunu düşünmüyorum."(İkbal)

"Tabi ki var illaki öğretmenliğin güzel tarafları var. Düşündüğün zaman bir sınıf tamamen sana ait. İnsanlara bir şeyler öğretiyorsun, bundan güzel başka ne olabilir ki? Bir şey öğretmek bana cazip geliyor aslında."(Uzay, 24 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

"Bir kere saygın bir çevren olacak, öğretmen olarak tanınmış olacaksın, öğrencilerin olacak bir sürü, sevineceksin, daha iyi eğitim verebiliyorsan adını duyurabilirsin yani bu şekilde çok iyi bir eğitim vererek."(Tuğba, 23 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

"Şimdilik şöyle bir şey söyleyeyim. İleriki hayatlarımızda hepimizin eşleri olacak, çocuklarımız olacak ve bizim de vakit geçirmek istediğimiz ailemiz olacağı için şu şekilde bir fırsat var; en azından bir çocuk doğduktan sonra belli bir süre annesinin bakması gerekiyor. En azından yarım gün okulu olursa annesi bakabilir, öyle bir imkân var. Çocuğa belli bir zaman ayırabilir. Bir de şöyle bir şey var bir öğretmen kendi çocuğunu daha iyi eğitebilir Bunu bilemiyorum ama cumartesi, pazar tatilleri var, 3 ay tatilleri var, 15 gün tatilleri var. Tatiller bir çocuk için iyi, özellikle bir kadın için."(Pınar, 20 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

3.9. Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğinin Toplumsal Değeri Hakkındaki Düşünceleri

Katılımcılara "Günümüzde öğretmenlik mesleğine hak ettiği değer verilmekte midir?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğinin Toplumsal Değeri Hakkındaki Düşünceleri

KBÜ Katılımcı Düşüncesi	KÜ Katılımcı Düşüncesi
Geçmişe göre az (n=8/Neslihan, Ali Osman, Pelin, Semahat, Osman, Mert, Sultan, Meryem)	Geçmişte değerli şimdi değil (f=2/Selcen, Muammer)
Hak ettiği kadar değil (f=5/Sami, Ayşe, Cem, Ceylin, Hasan)	Geçmişte de şimdi de değersiz (f=1/Ergün)
Değer verilmez (f=8/Zehra, Uğur, Yıldırım, Yeşim, Fatih, Selim, Murat, Ali)	Değer verilmez (f=6/İkbal, Tuğba, Pınar, Uzay, Umut, Mihrican)

Katılımcılara öğretmenlik mesleğinin toplumsal değeri sorulmuştur. Karabük Üniversitesi katılımcılarının verdikleri cevaplar sırasıyla geçmişe göre az (f=8), değer verilmez (f=8), hak ettiği kadar değil (f=5) şeklindedir. Kastamonu Üniversitesi katılımcılarına ait cevaplar ise sırasıyla değer

verilmez (f=6), geçmişte değerli şimdi değil (f=2), geçmişte de şimdi de değersiz (f=1) şeklindedir. Her iki üniversite katılımcılarının oratık cevabı ise "değer verilmez" cevabı olmuştur. Ayrıca her iki üniversite katılımcıları da günümüzde yeteri kadar değer verildiğini düşünmemektedir.

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Kesinlikle verilmiyor hiç bir konuda. Hem ücret bakımından verilmiyor bir de çok fazla dalgaya alma girişimleri var öğretmenleri medya üzerinden ya da sosyal medya üzerinden dalgaya alınıyor öğretmenler. Bu konu biraz rahatsız edici yani. Benim okuduğum dönemde de öğretmenlere karşı pek bir şey yoktu. İllaki bir öğretmene karşı ben de saygısızlık yapmışımdır, ben süttten çıkmış ak kaşığım demeye gerek yok, biz de illa ki öğretmene karşı saygısızlık yapmışızdır ama bizim dönemimizde pek fazla değildi. Ama şöyle bir şey var bu hep böyle sürecek, yani bundan yüz yıl sonra da böyle olacak ve bence yüzyıl öncede böyleydi. Sait Faik Abasıyanık Türk Edebiyatı'nda önemli bir yazardır, 1900'lü yıllarda yaşadı. O bile öğretmenin oturdugu sandalyeye çizik koymuştur ve Bursa'ya sürgün edilmiştir mesela öğrencilik yıllarında. Bundan 60-70 yıl öncesinden bahsediyorum. Yani bu değişecek bir şey değil. Sadece kültür farkına göre değişebilir. Mesela Batı tarafına bakarsak çok rahat. Bir okulda 20-30 tane öğretmen var ama Doğu'ya bakıyoruz bir okulda hatta okulu bırak bir ilde belki sayılı öğretmen var. Yani öğrenciler aylarca, 6-7 ay okula bir öğretmen gelmesini bekliyor. Ancak onlar öğretmene karşı saygılı ve beklentili olabilir."(Uğur, 21 yaşında, 2. sınıf, Türk Dili ve Edebiyatı)

"Verilmiyor. Çünkü verilseydi eğer bu kadar her bölüme formasyon açılmazdı. Geçmişte daha değerliydi. Çünkü bu kadar formasyon alanlar yığılmamıştı. O zaman daha değerli bir meslekti ve şimdi her önüne gelen formasyon alıp öğretmenlik yapabilecek. Bu da yetişkin olmayan öğretmenlerin öğretmen olmasına sebep oluyor. Yani faydasız öğretmenlerin doğmasına sebep oluyor."(Pelin, 20 yaşında, 2. sınıf, Sosyoloji)

"Değer verilmiyor. Hem öğrenciler tarafından verilmiyor, hem öğretmenlerden de verilmiyor bence karşılıklı. Çünkü öğretmenler de üstlerine düşen görevleri yapmıyorlar. Sadece ders anlatıp çıkıyorlar. Yani uğraşmıyorlar öğrencilerle, çabalamıyorlar bir şeyler için. Yani benim kendi yeğenim "Rehber Öğretmene gidiyorum, ders çalışmıyorum diyorum, umursamıyorum beni, niye çalışmıyorsun?" diye anlatıyor. Yani bu şekilde, umursamıyorlar öğrencileri. İki taraflı da öğretmenden de kaynaklı, öğrenciden de."(Yeşim, 21 yaşında, 2. sınıf, Sanat Tarihi)

"Yok, hiç verilmiyor. Bu da aileden kaynaklanıyor. Yani ben haberlerde izliyorum mesela, etrafıma bakıyorum ilköğretim ve liselerde öğretmenlere büyük saygısızlık var. Öğretmenliğin kutsallığı gitmiş gibi, ayaklar altına alınmış gibi. Yani öğretmenlik çok kötü bir hale gelmiş. Yani ben hiç hocaya saygısızlık nedir bilmezdim. Ama şimdi çevreme bakıyorum hocayı dinleyen yok. Bu da aileden kaynaklanıyor. Eskiden çocuklarda bir öğretmen korkusu olurdu, sevmenin yanında. Şimdi ne öğretmeni seven var ne korkan var ve giderek kötüye gidiyor. Şu anda kötüye gidiyor, 3 sene sonra daha da kötüye gidebilir."(Murat, 23 yaşında, 2. sınıf, Tarih)

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Hayır, ikinci sınıf meslek konumunda. Geçmişten günümüze aynı aslında, politik yönden nasıl söyleyeyim, eğitim politikaları aynı yönde ilerliyor. Şu an daha değersiz bence geçmiştekine göre. Bunun nedeni toplumun değişmesidir herhalde. Bu siyasi bir olaydır aslında, politik bir olaydır. İş istihdamının olmaması gibi, ikinci sınıf meslek konumuna gelmesi."(Ergün, 22 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

"Verilmiyor bence, yani ben öyle düşünüyorum. Eskiden öğretmen olanlar yüksekte gözüktüyordu bundan 20-30 yıl önce. Şimdi artık o değer kalmadı gibi. Bir de sayıda çoğalınca. Ben böyle düşünüyorum."(Selcen, 18 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

"Verilmiyor. Aslında öğretmenler tam olarak yetiştirilemiyorlar, doğru eğitim alamıyorlar. Türkiye'de zaten eğitim siteminde sorun var. Bir öğretmen önce öğrenecek ki sonra öğretsin. Kendisi zaten 4 sene boyunca öğrenmeden çıkıyor üniversiteden, bu kişi yarın bir gün atandığı

lisede veya ilkokulda ne öğretecek ki? Kendisi bilmiyor zaten konuyu. Tamamen maddiyat için öğretmenliği seçiyorlar. Rahat, mesela Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği atanma ihtimali yüksek olan alanlar."(Uzay, 24 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

"Hayır, binlerce kişi atanmayı bekliyor, insanlar meslek hayatına ya geç atılıyor ya da hiç başlayamıyor."(Mihrican, 24 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

3.10. Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğinin Cinsiyet Uygunluğu Hakkındaki Düşünceleri

Katılımcılara "Öğretmenlik için kadın mesleği denilmektedir. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların görüşlerine yönelik bulgular Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Katılımcıların Öğretmenlik Mesleğinin Cinsiyet Uygunluğu Hakkındaki Düşünceleri

KBÜ	Katılımcı Düşüncesi	KÜ	Katılımcı Düşüncesi
	Hem kadın hem erkek mesleği (f=11/Ceylin, Meryem, Selim, Hasan, Uğur, Ali Osman, Yıldray, Osman, Zehra, Neslihan, Ali)		Hem kadın hem erkek mesleği (f=8/Selcen, Muammer, Ergün, Tuğba, Pınar, Uzay, Umut, Mihrican)
	Kadın mesleği (f=8/Sami, Pelin, Semahat, Ayşe, Mert, Yeşim, Sultan, Fatih)		Kadın mesleği (f=1/İkbal)
	Kararsız (f=2/Cem, Murat)		

Katılımcılara öğretmenlik mesleğini kadınlara mı, erkeklere mi daha uygun olduğu sorusu yöneltilmiştir. Karabük Üniversitesi katılımcılarının cevapları sırasıyla hem kadın hem erkek mesleği (f=11), kadın mesleği (f=8), kararsız (f=2) şeklindedir. Kastamonu Üniversitesi katılımcılara ait görüşler ise sırasıyla hem kadın hem erkek mesleği (f=8), kadın mesleği (f=1) şeklindedir.

Karabük Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Ben meslekleri bayan erkek diye ayırmıyorum ama yani günümüzde şöyle bir baktığımız zaman hani genellikle bayanların daha fazla öğretmen olduklarını görüyoruz. Çünkü erkekler artık farklı alanlara yönelmeye başladılar. Öğretmenlik standart bir ailenin geçimini sağlayacak kadar kazanç getirmiyor."(Selim, 30 yaşında, 4. sınıf, Batı Dilleri ve Edebiyatları)

"Öğretmenlik insanlık mesleğidir. Erkek ya da kadın mesleği diye ayıramaz."(Osman, 17 yaşında, 2. sınıf, Felsefe)

"Yani üç ay tatili olması, resmi tatillerde tatil olması, maaşı, sigortası, evlendiğiniz zaman, hamile olduğunuz zaman, doğum zamanlarında izinleri bu tarz konularda çok rahat ve çalışma ortamı da nezih ve daha bayanların çalışabileceği yerler. Bir bayanın bir şirkette çalışması farklıdır, konfeksiyon, o tarz yerlerde çalışması farklıdır. Öğretmenlik yapması çok farklıdır. Bu yüzden daha kolay çalışabildikleri için."(Pelin, 20 yaşında, 2. sınıf, Sosyoloji)

"Yani bayanlar için daha uygun erkeklerden. Çalışma saatleri mesela, bir bayan evine geç gitmemeli, başka sorumlulukları da olduğu için."(Fatih, 21 yaşında, 2. sınıf, Tarih)

Kastamonu Üniversitesi'nden bazı katılımcılara ait görüşler şu şekildedir:

"Bizim yetiştiğimiz toplum, kültürümüz, ananelerimiz, kendi benliklerimiz bunu ister istemez tetikliyor zaten, yetiştiğimiz toplumla alakalı birazda. Doğu toplumu olmamızın da etkisi diyebiliriz. Doğuda öğretmenliği erkek daha iyi yapabilir. Bitlis, Ağrı, Muş, Van oraların köylerinde veya ilçelerinde oralarda daha zordur öğretmenlik. Erkek her sıkıntıya katlanabilir ya, bayan için biraz daha zor olabilir Doğu'da. Sivas'tan öteye geçerse rahat edebilir zaten."(Uzay, 24 yaşında, 4. sınıf, Felsefe)

"Bence öğretmenlik mesleğinin sadece kadınlara lanse edilmesi ayrı bir konu ama bence erkeklerden de iyi öğretmen olanlar var diye düşünüyorum. Toplumumuzun belli kesimlerinde şöyle bir şey var; kadın mesleği olarak hemşirelik, öğretmenlik falan gibi meslekler görülüyor. Çünkü kadınlar ileri zamanlarda evlenecekleri için onların rahat edeceği bir meslek olmasını istiyorlar, ailelerde bunda büyük etken onun için diye düşünüyorum." (Pınar, 20 yaşında, 1. sınıf, Coğrafya)

"Bence de tam olarak bir bayan mesleği. 3 ay tatili var, işte ne bileyim gününün yarısı boş olmuş oluyor. Ama bayan mesleği olarak yaklaşılmamasına karşıyım." (Tuğba, 23 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

"Ben buna katılmıyorum. Benim çoğu örnek aldığım hocam erkekti bayandan ziyade. Neden kadın mesleği denildiğini hiç düşünmedim." (Umut, 22 yaşında, 4. sınıf, Tarih)

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada, Fen Edebiyat Fakültesi ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve değerleri incelenmiştir. Nitel araştırma desenine uygun olarak yürütülen bu çalışmada çalışma grubundan elde edilen veriler kapsamında kalmak koşulu ile genelleme kastı güdülmemiş ve Fen Edebiyat ve Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve değerlerini içeren bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçları şu şekilde değerlendirmek mümkündür.

Katılımcıların üniversiteye giriş amaçları sorulduğunda öğretmen olmak isteyen katılımcıların oranının her iki üniversitede de %50'nin altında olduğu bulunmuştur. Bu durumun sebepleri olarak Türkiye'de öğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarında yaşanan hızlı değişimler, öğretmen adaylarının KPSS'ye yönelik kaygıları, öğretmenliğin mesleki değersizleşmesi gösterilebilir. Ayrıca öğrencilerin yanıtları cinsiyetlerine göre incelendiğinde öğretmen olmak isteyen kız öğrencilerinin oranının erkek öğrencilerden daha fazla olduğu bulunmuştur. Alan yazın incelendiğinde araştırma bulgusuna benzer bulguların elde edildiği farklı araştırmalar olduğu görülmektedir. Sözgelimi Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım'ın (2007) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelendiği araştırmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumunun olumlu olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte kız öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden daha olumlu olduğu bulgusuna ulaşılan pek çok çalışma (Aksoy, 2010; Atmaca, 2015; Aydın ve Sağlam, 2012; Can, 2010; Çakmak, 2015; Çapa ve Çil, 2000; Çetin, 2003; Doğan ve Çoban, 2009; Erkan ve Akman, 2004; Gürbüz ve Kışoğlu, 2007; İlter, 2009; Kocaarslan, 2014; Pehlivan, 2008; Pektaş ve Kamer, 2008; Sağlam, 2008; Smith, 1973; Tanrıöğen, 1997; Terzi ve Tezci, 2007; Üstün ve Aksoy, 2010) bulunmaktadır.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun mesleki kaygı taşıdığı bulunmuştur. Mesleki kaygı bölümlere göre incelendiğinde ataması zor olan bölümlerde öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından "mesleki kaygım var" şeklinde cevaplanmıştır. Bu bölümler Felsefe, Sanat Tarihi, Sosyoloji, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı, Coğrafya Bölümleridir. Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümünde ise mesleki kaygı %50'nin altında bulunmuştur. Mesleki kaygı oranı cinsiyete göre incelendiğinde hem kız ve hem de erkek öğrencilerde mesleki kaygı düzeyi yüksek bulunurken kaygı düzeyinin kız öğrencilerde erkek öğrencilere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin başarılı olma inançları incelendiğinde Karabük Üniversitesi'nde mesleğinde başarılı olacağını düşünen öğrenci sayısı (%81) Kastamonu Üniversitesi'nden (%78) fazladır. Bütün bölümlerde başarılı olma inancı %50'nin üzerindedir. Ayrıca erkek öğrencilerin başarılı olma inancı (%81) kız öğrencilerinkinden (%79) yüksek bulunmuştur.

Pedagojik formasyon eğitiminin olumlu yönleri incelendiğinde her iki üniversitenin öğrencileri tarafından belirtilen olumlu yönün mesleki hazırlık olduğu bulunmuştur. Olumsuz

cevaplar incelendiğinde ise yoğun/hızlandırılmış ve bütün bölümlere verilmesi cevapları frekansı yüksek cevaplardır. Yapılan bazı araştırmaların bulguları da ulaşılan bu sonuçları desteklemektedir. Bu sonuçlara göre, katılımcıların program hakkındaki görüşlerinde programın süresi, teorik içerik, uygulama eksikliği ve öğretim yöntemleri öne çıkan temalar olmuştur. Program süresi ile ilgili olarak katılımcıların tamamı (17/17) program süresinin 1 sene olmasının yetersiz olduğunu vurgulamışlardır. Sürenin yetersizliğini, “Çok sıkıştırılmış bir program, dersane gibi oldu” (Yeter) ifadesi ile belirten de olmuştur. Pedagojik Formasyon ve Öğretmen Eğitimi programlarının sürelerinin yeterli bilgi ve donanımı verebilecek kadar uzunlukta olmasının önemi çeşitli çalışmalarda da vurgulanmıştır (Rosenberg ve Sindelar 2001; Bell, Cihak, ve Judge, 2010).

Öğretmenlik mesleğinin anlamı sorulduğunda Karabük Üniversitesi öğrencilerinin verdiği cevaplar arasında en fazla tekrar eden cevap insan yetiştirme (f=11) ve kutsal meslek (f=9) cevapları iken, Kastamonu Üniversitesi öğrencilerinin en fazla tekrar eden cevabının eğitime/yetiştirme cevabı olduğu görülmüştür.

Öğretmenlik mesleğinin cazibeleri sorulduğunda Karabük Üniversitesi öğrencilerinin en fazla tekrar eden cevabı tatilleri, Kastamonu Üniversitesi'nin en fazla tekrar eden cevabı ise çalışma saatleri olarak bulunmuştur.

Öğretmenlik mesleğinin toplumdaki değeri sorulduğunda Karabük Üniversitesi ve Kastamonu Üniversitesi öğrencilerinin hiçbirisi "değerli" cevabını vermemiştir. Araştırmanın bu sonucu oldukça dikkat çekici olmakla birlikte bir an önce öğretmenlik mesleğinin hak ettiği değere sahip olması için gerekli önlemlerin alınması gerektiği göstermektedir.

Öğrencilere öğretmenlik mesleğinin kadınlara mı yoksa erkeklere mi uygun bir meslek olduğu sorulduğunda toplumdaki yaygın görüşün aksini belirten sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür. Karabük Üniversitesi öğrencilerinin %52'si, Kastamonu Üniversitesi öğrencilerinin ise %89'u öğretmenlik mesleğini hem kadın hem erkek mesleği olarak ifade etmiştir. Kız öğrencilerin %57'si, erkek öğrencilerin ise %69'u hem kadın hem erkek mesleği cevabını vermiştir.

KAYNAKÇA

- Abazaoğlu, İ., Yıldırım, O. Ve Yıldızhan, Y. (2014). “*Türkiyenin Öğretmen Profili*”, Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 9/2, Winter 2014, p.1-20, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6491>, Ankara/Turkey.
- Alkan, H. (2005). “*Yarının Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi ve Görevlendirilmesi*”, ed. M. Özbay, Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırmanın Sonuçları ve Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları, ss.219-240.
- Ball, D. L. And Cohen, D. K. (1999). “*Developing Practice, Developing Practitioners-Toward a Practice-Based Theory of Professional Education*”, in: G. Sykes and L. D. Hammond (ed.), Teaching as the Learning Profession: Handbook of Policy and Practice, San Francisco : Jossey-Bass, pp.3-32.
- Bandura, A. (1977). “*Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change*”, Psychological Review, Volume:84, pp.191-215.
- Bandura, A. (1993). “*Perceived Self-efficacy in Cognitive Development and Functioning*”, Educational Psychologist, Volume: 28/2, pp.117-148.
- Bell, S.M.; Cihak, D.F.; Judge, S. (2010). “*A Preliminary Study: Do Alternative Certification Route Programs Develop the Necessary Skills and Knowledge in Assistive Technology?*”, International Journal of Special Education, Volume: 25/3, pp.110-118.

- Çapa, Y., ve Çil, N. (2000). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:18, ss.69-73.
- Çetin, Ş. (2006). "Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi (Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması)", Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı: 18, ss.28-37.
- Çuhacı, O. (2009). "Öğretmen Pilotların ve Öğretmen Pilot Adaylarının Öğretmenliğe Yönelik Tutumlarının İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dalgıç, G., Doyran, F. ve Vatanartıran, S. (2012). "Ücretli Öğretmenlerin, Katıldıkları Pedagojik Formasyon Programına İlişkin Deneyimleri", Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı:11, ss.39-54.
- Darling-Hammond, L. (2000). "Teacher Quality and Student Achievement: A Review of State Policy Evidence", Education Policy Analysis Archives, Volume:8/1, pp.1-44.
- Epçaçan, C. (2016). "Öğretmen Adaylarının KPSS ve Öğretmenlik Atamaları Hakkındaki Görüşleri", Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 11/3, Winter 2016, p.1065-1090, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9390, Ankara/Turkey.
- Felder, R. M., & Brent, R. (2005). "Understanding Student Differences", Journal of Engineering Education, Volume: 94/1, pp.57-72.
- Goe, L. and Stickler, L. M. (2008). *Teacher Quality and Student Achievement: Making the Most of Recent Research*, Washignton D. C.: National Comprehensive Center for Teacher Quality, http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED520769.pdf, Erişim Tarihi: 12.09.2016, pp.1-28.
- Güngör, G., ve Göksu, A. (2013). "Türkiye’de Eğitimin Finansmanı ve Ülkelerarası Bir Karşılaştırma", Yönetim ve Ekonomi, Cilt:20, Sayı:1, ss.59-72.
- Gür, B. S. (2008). "Öğretmenlerin Proletaryalaşması", Yayın Tarihi: 18.12.2006, http://www.haber10.com/yazar/dr_bekir_s_gur/ogretmenlerin_proletaryalasmasi-19886, Erişim Tarihi: 16.09.2016.
- Gür, B. S. (2009). *Türkiye’de Milli Eğitim Sistemi Yapısal Sorunları ve Öneriler*, Seta Yayınları (Siyaset, Ekonomik ve Toplum Araştırmaları Vakfı), Analiz Raporu, http://file.setav.org/Files/Pdf/20121126140909_setaturkiyede_milli_egitim_sistemi.pdf, Erişim Tarihi: 12.09.2016.
- Kayabaş, Y. (2008). "Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimde Yetiştirilmesinin Önemi ve Esasları", Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı:12/1, ss.9-32.
- Kuş, E. (2003). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nitel mi, Nicel mi?*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Manalova, O. (2011). "Mesleki Etik İlkelerine İlişkin Türkiye ve Moldova'daki İlköğretim Okul Öğretmenlerinin Görüşleri", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB (2008). *Öğretmen Yeterlilikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlilikleri*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özoğlu, M. (2010). *Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sisteminin Sorunları*, Seta Yayınları (Siyaset, Ekonomik ve Toplum Araştırmaları Vakfı), Analiz Raporu, http://arsiv.setav.org/ups/dosya/20275.pdf, Erişim Tarihi: 11.09.2016.

- Pajares, F. (1996). "Self-efficacy Beliefs in Academic Settings", Review of Educational Research, Volume:66, pp.533-578.
- Pajares, F. Ve Schunk, D. H. (2001). "Self-beliefs and School Success: Self-efficacy, Self-concept and School Achievement", in: R. Riding and S. Rayner (edt.), Self Perception, London: Ablex Publishing, pp.239-266.
- Polat, S. (2013). "Pedagojik Formasyon Sertifika Programı ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi", E-international Journal of Educational Research, Volume:4/2, ss.48-60.
- Rockoff, J. E. (2004). "The Impact of Individual Teachers on Student Achievement: Evidence from Panel Data", Inequality and Social Policy Program at Harvard's Kennedy School of Government, Erişim Tarihi: 18.09.2016, pp.247-254, https://www0.gsb.columbia.edu/mygsb/faculty/research/pubfiles/3841/impact_rockoff.pdf.
- Rosenberg, M. S., & Sindelar, P. T. (2001). *The Proliferation of Alternative Routes to Certification in Special Education: A Critical Review of the Literature*. Arlington, VA: The National Clearinghouse for Professions in Special Education, The Council for Exceptional Children, <http://copsse.education.ufl.edu/docs/RS-10/1/RS-10.pdf>, Erişim Tarihi: 19.09.2016.
- Saracaloğlu, A. S., Bozkurt, N., Serin, O. ve Serin, U. (2004). "Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Tutumlarının Etkileyen Faktörler", Çağdaş Eğitim Dergisi, Sayı:29, ss.16-27.
- Temizkan, M. (2008). "Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma", Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt:6/3, ss.461-486.
- Üstüner, M. (2004). "Geçmişten Günümüze Türk Eğitim Sisteminde Öğretmen Yetiştirme ve Günümüz Sorunları", İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:5/7, ss.63-82.
- Üstüner, M. (2006). "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Sayı:45, ss.109-127.
- Yapıcı, M. ve Yapıcı, Ş. (2013). "Öğretmen Adaylarının Pedagojik Formasyona İlişkin Metaforları", Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 8/8, Summer 2013, p.1421-1429, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5338>, Ankara/Turkey.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YÖK (2007). *Öğretmen Yetirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*, Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Çınar, H. & Sağır, A. (2016). "Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Değer ve Tutumları (Karabük ve Kastamonu Üniversitesi Örneği) / The Values and Attitudes of The Students Who Take Pedagogical Formation Education To The Teaching Profession (Sample of Karabük and Kastamonu University)", *TURKISH STUDIES - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Kamil Veli Nerimanoğlu Armağanı) Volume 11/13 Summer 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9787>, p. 141-170.